

Світ рибалки

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ

4/2000

жовтень –
грудень

<http://webmaster.fishing.kiev.ua>

Незабаром нашому журналу виповниться рік. За цей час він помітно «підріс» — як за тиражем, так і обсягом. З'явився і журнал у журналі «Посейдон» — для любителів підводного плавання і полювання.

Хоча тираж видання збільшився, але, як і раніше, у багатьох містах у роздрібній торгівлі відчувається його нестача. Отож радимо передплатити журнал на наступний 2001 рік.

До речі, виходитиме він частіше — раз на два місяці. Дякуємо вам, шановні читачі, за листи і поради. Ми уважно вивчаємо всі пропозиції.

Звичайно, неможливо відразу все врахувати, але, як бачите, журнал успішно розвивається, пристосовуючись до нових економічних умов. Будемо вдячні кожному, хто схоче поділитися своїми порадами і зауваженнями. Запрошуємо до співробітництва всіх, хто захоплюється риболовлю, володіє пером чи фотоапаратом. З нетерпінням чекаємо ваших листів.

У новому році бажаємо всім здоров'я, благополуччя, удачі, і не тільки на риболовлі. Разом ми прожили перший, найважчий для становлення журналу рік. До зустрічі у новому тисячолітті!

Редакція

© «Світ рибалки», 2000
науково-популярний журнал
Засновник: ПП «Рибка моя»

Зареєстрований
13.12.1999 р.
серія КВ, № 3880

Підписано до друку 30.10.2000 р.
Формат 70x100/16.
Папір крейдований.
Друк офсетний. Нак. 4000 прим.
Зам. № 006

Друк і опорядження
ТОВ «Сільвер Принт»,
м. Київ, вул. Червоно-
гвардійська, 22
тел./факс (044) 574-10-33
574-08-99

- ТЕХНІКА ВУДІННЯ**
4 Орлюк В. Тролінг — це зовсім просто!
ВОДЯНИМ ПЛЕСОМ ІСТОРІЙ
6 Супруненко В. Вудіння без гачка та без сучка
РИВНІ МІСЦЯ
7 Безгубенко А. Сула
10 Демчук Л. Приїжджайте на «Козинку»
ІХТІОЛОГІЯ
13 Судак і щука
СЕКРЕТИ УСПІХУ
16 Белозеров Є. Щука на віброхвості
19 Цетковський В. Ловля карася
СНАСТІ
18 Явдошко П. Поводок
20 Журавель В. Кишеньковий спінінг
ПОСЕЙДОН
22 Чикін М. Короткі відомості про будову людського організму та його функції під водою
24 Тригодько І. Полювання на кефаль
26 Мельник А. Міцний горішок
28 Брагін В. Коротка історія спортивної підводної стрільби в Україні
ВІРШАМИ І ПРОЗОЮ
29 Домовий В. Полин душі
ПРО РИБУ, ВОДУ І РИБАЛОК
30 Коваленко Г. Луганська осінь «ГЛУХА ПОРА»
32 Небезпека першої криги
42 Пічугін С. Зимова риболовля веселіша і цікавіша за літню
ОБГОВОРЮЄМО ПРОБЛЕМУ
34 Башук Г. Міра здорового глузду в «Правилах любителського і спортивного рибальства»
СПОРТ
36 **ПОЧАТКІВЦЮ**
40 Полак Д. Штучні принади
ВМС ПРЕДСТАВЛЯЄ
44 Середя Р. Без гачка не обійтися ...

Директор видання
Новицька Л.
Шеф-редактор
Коваленко Г.
Редакція:
Демчук Л.
Карпенко О.
Пономаренко В.
Шевчук О.
Шпаковська Т.

Комп'ютерний набір:
Янченко С.
Рафальський В.

Експерти:
Явдошко П., Клименко С.

Консультанти:
Цетковський В.
Полак Д.
Пічугін С.

У номері використані фотографії
Ігнат'єва І., Кузьменка А.,
Пічугіна С., Лагутіна А.,
Супруненка В.,
Саміляка Ю.

Адреса для листування:
02094, Київ-94, а/с 451,
Коваленко Г.А.
тел./факс: (044) 430-18-34
E-mail: biruza@ukrpack.net

Пейджер (044) 234-56-56,
абонент «788» або «Рибалка»

За зміст рекламних оголошень редакція відповідальності не несе. Листи і рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція не завжди поділяє поглядів авторів публікацій.

ТРОЛІНГ —

*це завжди
просто!*

Принади

Для ловлі тролінгом можна використовувати практично всі штучні спінінгові принади, які пропонують риболовні фірми.

Я найчастіше використовую воблери, а також обертові й коливальні блешні. Багато хто з рибалок з успіхом використовує живця або снасточку (з мертвою рибкою).

Обертові блешні

Що ж таке "робоча" блешня? Це насамперед блешня, яка забезпечує надійний контакт з водою, тобто, як тільки блешня падає на воду і ви робите проводку, вона починає обертатися. Під час проводки на її шлях зустрічаються різні перешкоди: підводна рослинність, корчі тощо, і коли блешня наштовхується на будь-яку з них, її гра збивається, пелюсток залипає та перестає обертатися. Після проходження перешкоди у гарних блешень пелюсток миттєво поновлює обертання.

Дріт, з якого зроблено трійники, не повинен іржавіти. Трійники мають бути гострими та міцними.

Пам'ятайте, хороший гачок при перевантаженні повинен розгинатися, а не ламатися. Ламаються, як правило, перегартовані гачки. Гостроту жала, звичайно, перевіряють на нігті. Якщо провести жалом по його поверхні, воно (якщо заточене добре) повинне увіп'ястися у ніготь і не просковзувати. При цьому на гачок тиснути не можна. Під час риболовлі необхідно постійно перевіряти гостроту його заточки і за необхідності підправляти гачок за допомогою алмазного надфіля.

Обертові блешні "MEPPS" повністю відповідають усім цим якостям. Особисто я користуюсь блешнями серії "AGLIA" № 3,4,5. Дуже непогано працює серія "AGLIA LONG" № 3,4,5. Добре зарекомендували себе вертушки "VIBRAX" фірми "BLUE FOX" № 3,4,5,6.

Воблери

Це саме та штучна принада, якій я віддаю перевагу при ловлі тролінгом. Якісно зроблені та збалансовані, вони мають велику приваблювальну силу для хижака. Воблер визначеної форми та розміру створює неповторну гру. Одні з них швидко "нишпорять" на всі боки, інші повільно та розвалькувато розгойдуються, ще інші — прекрасно заглиблюються...

Воблери, якими я користуюся, поділяються на такі типи.

ПЛАВАЮЧІ (floating). Ці воблери призначені для ловлі у верхніх шарах води або на міліні. Як правило, всі вони мають високу плавучість за рахунок невеликої лопати (губи), що не дає їм можливості заглиблюватися більш як на 0,5—1 м. Найчастіше вони бувають одно- або двоскладові.

ПІРНАЮЧІ. Це також плаваючі воблери, але вони мають довшу губу, яка під час проводки дає змогу їм добре заглиблюватися. Деякі моделі спокійно пірнають на 6—7 м без додаткового підвантаження. Зрозуміло, такі воблери використовують у глибших місцях. Пірнаючими воблерами обловлюють підводні уступи та бровки, а також середній шар води на глибоких ямах.

ПОТОПАЮЧІ (sinking). Назва говорить сама за себе. Воблери цієї серії використовуються для обловлювання придонного шару води. Вони потребують знання дна водойми, оскільки ловля потоплюючими воблерами на захаращених місцях може вам дорого коштувати. Як правило, ловлю цими воблерами опановують після повного оволодіння ловлею на плаваючі та пірнаючі воблери.

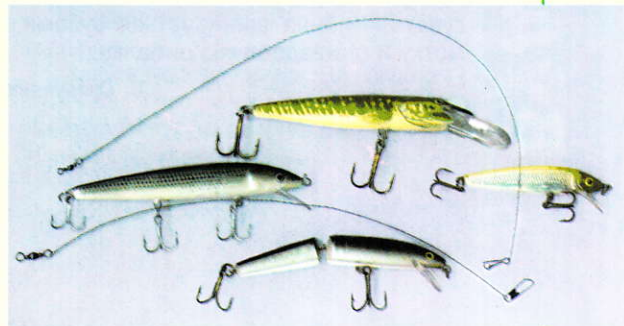

САСПЕНДЕРИ (suspending). Ці воблери мають нульову плавучість. Якщо кинути такий воблер у воду, він почне дуже повільно занурюватися. Саспендери використовують для ловлі на заданій глибині. Коли воблер торкнеться поверхні води, йому треба дати час опуститися на визначену глибину, і тільки після цього починати проводку.

Купуючи воблери, звертайте увагу на те, до якого типу вони належать. Усі серйозні виробники на упаковці (а деякі й на самому воблері) зазначають його тип, вагу та інколи глибину, на яку цей воблер може зануритися без додаткового підвантаження. Колір принади — справа смаку кожного рибалки. Дехто віддає перевагу яскравому забарвленню, а дехто — нейтральним, природним тонам. Я вважаю, що колір не має вирішального значення, особливо, коли ловите на великих глибинах. Головне — як подаєте та граєте принадою.

В. Орлюк

(Далі буде)

«Поza сумнівом, це найважливіша частина вудки: весь успіх вудіння залежить від надійного гачка», — з цим твердженням авторитетного вудильника минулого важко не погодитись. У давнину людина замість гачка застосовувала зламану гілку з шпичаком, трохи пізніше з'явилися гачки з кісток тварин, мушель, черепахового панцера. Однак серед вудильників траплялися хитруни, яким удавалося добути рибу, не застосовуючи гачків, сучків та інших «зачепистих» предметів.

Стародавні рибалки, наприклад, замість гачка використовували загострену з обох кінців паличку, до середини якої прилаштовували шнур. Паличку ховали в принаду, риба ковтала її й паличка ставала поперек горла. Китайські рибалки прив'язували до довгої мотузки кільця повідків з тонкими та короткими бамбуковими лучинками на кінцях. Лучинки згинали кільцем, а кінці скріпляли трав'яним хомутиком. У середину кожного кільця вставляли наживку — сформований призмою шматочок кукурудзяного тіста, зафарбованого в червоний колір. Короп, наблизившись до кільця з наживкою, хапав її й починав смоктати тісто. Хомутик зривався, і бамбукова лучинка розправлялася в роті риби.

Жителі Вогняної Землі до жилки, сплетеної з китових сухожиль, замість грузила прив'язували невеличкий камінець, а на самому кінці прилаштовували ковзаючу петлю зі стрижня пташиного пера. У цій петлі й закріплювали принаду — шматочок риби або молюска, яким спокушалася велика риба.

А от як можна ловити вугрів на моток вовни. Його насаджують на голку, на яку нанизують два-три десятки дощових черв'яків. Як тільки вугор «в'їдається» у вовну, його починають потихеньку витягувати. Рибина заплутується зубами в мотку й стає здобиччу рибалки.

В. Супруненко

Найдавніший ГАЧОК

Перші гачки для ловлі риби знайдені в товщах мезоліту та неоліту приблизно 10—4 тис. років до н.е. Застосовувались тоді як прості, так і складені гачки. Прості цілими вирізалися з плоских кісток, дерева або черепашок. З кісток великих тварин виготовлялися гачки, що за формою нагадували букву U, а з рогів оленя — у вигляді букви V.

Складені гачки монтувалися з жельця — стержня, що сегментарно перекривався дугою, або з двох стержнів, зроблених під кутом і з'єднаних разом.

У Прибайкаллі знайдені гачки, стерженьки яких виточувалися з м'якого сланцю, а вістря вирізалось з кістки або дерева. На мезолітичній стоянці Буго-дністровської культури знайдені гачки-блешні з емалі ікол абона. Там були й великі гачки, довжиною до 20 см, які використовувалися для ловлі великої риби, скажімо, тунця. Серед розкопаних гачків є також рибки-принади, виготовлені з кісток і каменю.

Нещодавно запорізькі археологи-аматори знайшли оригінальний гачок, ще неописаний у світовій науковій археологічній літературі. Знайшли його на березі Дніпра. Він поєднує в собі знаряддя мисливства з силуетного типу скульптурою голови птаха. Складається такий гачок з двох частин: прямої лінії (довжиною до 4 см) з гострими голчастими зубами, і з заокругленої кістки (довжиною до 2 см). Кінець закруглення є художнім образом — це голова водоплавного птаха з вишкрябаним оком і гострим дзьобом.

Чим же незвичайний знайдений гачок? По-перше, він виготовлений з природного матеріалу — половини щелепи тварини, яка лише трохи доопрацьована. Природний вигин щелепи у вигляді «гачка» має більшу міцність, ніж такий самий вигин, зроблений штучно з плоскої кістки. Вістря голчастих зубів, які йдуть за гачкоподібним вигином (на нього й нанизувалася наживка), розміщені перпендикулярно до гачка, що створювало сприятливі умови для ловлі риби.

До речі, це знаряддя перегукується з символічним художнім образом — у кінці «заокруглення» зображена голова водоплавного птаха, який нібито повинен забезпечити успіх під час риболовлі. Адже такий птах з висоти польоту швидко відшукує рибу, що спливає на поверхню води, а потім пікірує і легко ловить її.

В. Супруненко

Сула

РИБНІ МІСЦЯ

Річка Сула бере свій початок неподалік від міста Суми й, протікаючи через Сумську та Полтавську області, впадає у Дніпро нижче Черкас.

Сула в перекладі з татарської мови означає «судак», хоча в наш час судаки у Сулі трапляються дуже рідко. Але, мабуть, монголо-татарські орди, уподобавши для своїх стоянок пагорби на берегах Сули, виявили в річці силу-силенну судаків і дали їй таку назву. Багато сіл у пониззях Сули мають також татарські назви — наприклад, Оржиця («орда на болоті»).

Сула багата підземними холодними джерелами, що значною мірою визначає її особливості. В річці дуже прозора вода, що приваблює підводних мисливців. Її температура влітку завжди на три градуси нижча, ніж в інших річках. Завдяки цьому вода «зацвітає» значно пізніше й ненадовго (з середини серпня до середини вересня). У воді — високий вміст йоду та мінералів.

Сула — досить швидка річка. Швидкість течії в руслі становить 0,6 м/с. Середня ширина — 40 м. Вона має понад 10 приток, серед яких найбільшими є Ромен, Удай, Оржиця.

Найбільший рибальський інтерес становить пониззя Сули. А хто побачив її гирло — ніколи не забуде. Мабуть, ніякий наступ цивілізації не зможе змінити це незвичайне місце. Довгі стіни очерету з проходами до плавнів на одному березі різко контрастують з прямовисною сорокаметровою глиняною стіною на іншому березі. Ця стіна змінює свій колір із золотаво-оранжевого вранці на багряно-рожевий увечері.

Береги Сули у нижній її частині різнохарактерні. Знаючи місцевість, можна вибрати місце на будь-який смак. Є тут і плавні, й заливні луки, й урвисті береги, що переходять у підводні ями. Дно в руслі тверде. На урвищах береги глинисті. У таких місцях і дно тверде, чисте. Виразно чути удар, коли грузило падає на дно. У місцях із пологіми берегами дно мулисте. Дно річки клиноподібне. Уздовж берегів багато рослинності, в середині русла — чистий заглиблений прохід. Підводники розповідають, що полювання в Сулі нагадує комп'ютерні бойовики. Пливеш чистим коридором і тільки встигаєш то ліворуч, то праворуч у кущах підстрелювати рибу.

Середня глибина русла влітку — 3,5 м. Є ями завглибшки 6 і більше метрів. Навесні вода піднімається на 2—3 м, що викликає сильні повені.

Із рибного населення присутні не всі риби дніпровського басейну. Це пов'язано з температурою та складом води, а значить ґрунтом, рослинністю та кормами. Основний мешканець Сули — щука та її корм (плітка, верховодка, в'язь, густирка). Та все залежить від сезону.

Напровесні по криголаму (на початку березня) починає підніматися на нерест щука. Іде вона лише два дні. Й хоча ловити її в цей час забороняється, багато місцевих рибалок виловлюють значні трофеї для своїх колекцій зчучих голів. До речі, тут щучі голови для засушування кладуть попередньо в мурашник на кілька годин, а потім висушують і лакують. Виходить непогано.

Услід за щукою через місяць — півтора, десь у кінці квітня, починає підніматися й інша риба. Спочатку піднімається білізна, але невисоко. На розливних луках мече ікру, два дні охороняє її та звальюється назад униз. Саме тоді її й ловлять: в основному на скатах біля розливів на важку коливальку, яку кидають угору проти течії й чекають поки сильна течія знесе її вниз. Якраз тоді, коли вона сама котиться по дну, стомлена від нересту білізна її й підбирає. Або ще ловлять на легкі коливальки в районі нерестилищ. Там ловляться здебільшого самці-сторожі, котрі відганяють окупів від ікри. Але біля гнізд ловіння специфічне, бо білізна не заковтує окупів-агресорів, а сильно б'є носом. Тому під час риболовлі ударів може бути багато, але ввіймає лише кілька штук, й то, якщо витягнете. Адже трійник у цьому випадку чіпляється здебільшого із зовнішньої частини голови.

За білізною іде синець. Це найлегша риболовля. Синець бере на черв'яка. А йде він зграями, я б навіть сказав, суне хмарою. І коли він справді йде, то не дає закидачі потонути. Тягнути його неважко. Навіть дуже великі на вигляд особини надто не опираються. Синець дуже тонкий у спині та кістлявий.

Місцеві рибалки ловлять синця тільки тоді, коли немає іншої риби.

Після синця йде плітка: морська, велика, сильна, луска в пухирцях, плавець червоні. Вона ще не наїлася трави й зовсім не гірка. Плітку вагою понад 2 кг тягнути на донний спінінг — море задоволення. Так вам опиратиметься хіба що шестикілограмовий ящ.

Ящ заходить в особливо великій кількості. Спочатку він два тижні йде, займаючи вільні місця в «ложах» та «партері». Під час ходу його клювання залежить від погоди. Чомусь він йде завжди, коли починається зміна погоди, сильний вітер, дощ. За весь час ходу в кращому разі випадає один — два погожі деньочки, коли ловиться. Місця ловлі залежать від температури води. Коли вона холодна — ящ йде тільки основним руслом, проти течії, колоною в шість рядів, зупиняючись у заводях на ніч перепочити. Щойно вода досягне 8°C, ящці, як за командою, розбігаються в різні боки по заливних луках і починають концерт. Нереститься ящ дуже голосно. Непосвідчений роззява може подумати, що хтось тоне, й кинутися у воду рятувати. За два дні до нересту ящ перестає клювати (хіба що якийсь випадково візьме). Після нересту ящ не бере.

У травні починає брати щука та окунь. Найліпше щука бере на жовто-зелений мепс, а окунь — на маленькі вертушки. Також з успіхом ловиться на живця. Найкращий живець у цих місцях — щипалка. Це дрібненька травоядна рибка, що живе в прибережних водоростях. Вона схожа на пічкура забарвленням, але вужча, завдовжки 12 см. Риба сильно виртається. На зябрових кришках у неї маленькі ко-

лючки, якими рибу можна утримати в руках. Ловлять її підсакою, загрибаючи разом із водяним волоссям. Риба з нього виповзає сама на березі, звиваючись, як вуж. Щипалка — ідеальний живець. Вона може жити на гачку два дні. Але це буває рідко, бо вона — ласий шматочок для всіх хижаків. Я в Сулі на неї ловив щуку, окуня, судака, сома. Щипалка не стоїть на місці, а періодично піднімається вгору, щоб ковтнути повітря, або спускається на дно, щоб заритися.

Також хороший живець карасик, линок. За ранок на одному місці на одну поплавцеву вудку на живця можна ввіймати 30—40 великих окунів.

Із початком спеки на Сулі активізується ловля великого карася. Місцеві рибалки винайшли ефективний спосіб приманювати карася. Вони вибирають місце серед заростей латаття та інших водоростей у тихому місці глибиною 1,5—2 м. Потім залізасте у воду й старанно розчищають дно від водоростей плямою діаметром 2 м. Через годину в це місце на свіжі корінці та личинки збігається карась із усієї околиці. Активним місце вважається три дні. Потім треба розчищати нове. Ловити карася найкраще на світланку до 9 год, а потім — у найспекотніший час з 13 до 16-ї. У цей час його починає кусати корпід (водяний клоп, мерзена тварюка, що чіпляється до луски), й карась лазить заростями, намагаючись зчесати сідока. За день на одну вудку за сталої погоди можна ввіймати 30 карасів вагою по 600—800 г. Тягнути такого постола велика втіха.

З травня до пізньої осені тут добре ловиться сом. Ловлять його здебільшого пізно увечері (з 21 до 24-ї год) на донку. Як наживку використовують переважно медведку (капустянку). Вона недоступна для йоржів і дуже приваблива для сома. Також ловлять на макушняк (шматок макухи, облуптаний повідками). Такої місячної ночі можна втішитися п'ятьма — шістьма клюваннями сома. А один із них «поставить вас на коліна» (місцевий сленг).

Улітку великої білої риби немає. Зрідка б'є білизна біля крутих обривів на повороті річки. Та й вона скоріше дрібна, ніж велика. На вудочку попадається ящ, але не масово.

З кінця серпня починає брати в'язь на горах. Ловити його треба на середині річки на перекатах. А до кінця жовтня цей процес перетворюється на полювання. Трапляються дні, коли великий в'язь йде табунами. Мені попадалися екземпляри понад 3 кг. Ключуть один за одним, і якщо напхвати мати запас повідків, то краще з дуже великими екземплярами не морочитися — тільки рибу розполохаєте й нічого не ввіймасте. Різко смикнули, обірвали — і за наступним. І не тільки на вудку в проводку, а й на стальку на спінінг. До речі, великого в'язя витяга-

нути на вудку велика проблема. Він і на спінінгу гачки розгинає. Та в цій ловлі головне вчасно зупинитися: навіщо стільки риби? Залишайте на розплід.

Щука — королева Сули — бере завжди. Ну, майже завжди. На початку жовтня 1997 р. зі мною стався такий випадок. Я блешнював вище порому біля с. Тарасівка. Улов був непоганий. Вже об 11-й ранку у мене на одному місці було вісім щук різного калібру й ще більше сходів. Щука брала червоний твістер, але неохоче, граючись. Ішла за ним, смикала за хвіст, зрідка попадалася. Я обкидав віялом одну й ту ж ділянку завширшки метрів із 40 і завдовжки метрів 100. Глибина — 2—3 м. Збирався вже піти, гадаючи, що вже все тут виловив. Аж тут підїхала колгоспна бригада рибалок із величезною сіткою (іноді місцева рада випусє ліцензію бригаді на вилов, решта тягають сітки без ліцензій). Поки я підобідав, вони протягнули стометрову сітку прямо по місцю моєї ловлі й на наш спільний подив витягли близько сотні щук. Складалось враження, що водоїма була напхана щуками, як консервна бляшанка кількою. Тобто мій улов, у такому разі, справді виявився показником млявого клювання, або того, що блешня була вибрана невдало.

Річка багата різною живністю: раками, бобрами, нутріями, вужами.

Взимку Сулу обсервлюють уздовж і впоперек любителі попрацювати буром. Основна здобич — окунь. Звичайно, попадається й інша риба — йорж, щука, але рідше.

Річка вважається судноплавною до міста Лубни. Іноді нею проходять буксири з мініатюрними баржами. На моторці треба бути обережними. Не знаючи місцевості — не женіть, бо річка дуже звивиста і за поворотом може бути що завгодно.

Серед найбільш диких місць славляться плавні в с. Плехів. За радянських часів у п'ятницю ввечері туди прямувала низка чорних „волг“. Це полтавські „князьки“ з київськими гостями їхали активно відпочивати від портфелів. Є багато й інших місць. Маючи джип або моторку, можна без особливих зусиль дістатися до майже незайманих місць, де неполохана риба сама вилазить подивитися на гостей.

А загалом, це треба побачити самому.

А. Безгубенко

Здається, у Кості сьогодні будуть неприємності...

А. Мельник

*Хоч рибка дрібненька,
та юшка смачненька.*

О. Маринина

ФОТОКОНКУРС

- Я минулого року спіймав тут рибину з очима, як денце склянки, — каже один рибалка.
- А у моєї рибини тільки печінка була як твоя риба завдовжки, — відповідає другий.
- Таких не буває! Зменши трохи печінку, бо люди ж засміють!
- Як зменшиш око, зменшу і печінку...

В.Копачевський

Приїжджайте на «Козинку»

Ну хто з людей старшого і середнього віку не знає, що таке «Козинка». Це і справді слово чарівне. Раніше, якщо збиралася компанія на вихідні виїхати на природу з наметами, гітарою, вудочками, на запитання, куди поїдемо, іншої відповіді, як, ну звичайно, на Козинку, не було. Скільки людей проводили свої вихідні і відпустки на берегах цієї невеличкої чарівної річечки поблизу Києва. А скільки дітей виросло й оздоровилося на її розкішній природі, прозорій воді, цілющому повітрі.

Таку ж назву, «Козинка», має і риболовно-спортивна база Українського товариства мисливців і рибалок, розташована у межиріччі Козинки і Дніпра.

Звичайно, у теперішньому розмаїтті баз, туристичних комплексів, кемпінгів, «крутих» дач ця база виглядає досить скромно. Але це на перший погляд.

Редакційне завдання привело нас на риболовні змагання з ловлі сомів на квок, що проходили на цій утемеєрівській базі. Зручно розташу-

вавшись в одному з будиночків, розмовляємо з директором бази **Анатолієм Андрійовичем Проценком**, який тут працює вже другий рік.

— Це друге змагання з ловлі сомів за мого директорства — розповідає Анатолій Андрійович. — І кожного разу це — свято. От і зараз приїхало багато гостей, представників мас-медіа, всі задоволені.

База наша одна із шести, розташованих у Києві і Київській області, була створена на членські внески УТМР і обслуговує в основному мисливців та рибалок. Але є й багато інших бажаних порибалити, відпочити. Путівки можна придбати прямо у нас, на місці, як на один-два дні, так і на увесь сезон. До нас їдуть залюбки цілими сім'ями з дітьми. До послуг відпочиваючих на базі є 13 ошатних будиночків по 4 кімнати, з постільною білизною, радіоточкою. Кухні з газовими плитами, умивальники, артезіанські свердловини з чистою водою. Отже, можна і юшку запашну зварити, і підсмажити свій улов. Працює на території бази продуктовий магазин і прокат човнів.

Для членів УТМР доба перебування з використанням човна коштує 5 грн, для усіх інших — 10 грн. База має 130 човнів, з яких кожного дня на річку виходять 50—60, а у вихідні і більше.

Добре ловиться у нас щука, судак, білізна, біла риба. З серпня відкривається сезон полювання на пернатих, в основному качок. У цьому році багато у навколишніх лісах грибів. Отож зайнятися є чим кожному. А про природу, чудовий піщаний пляж, дніпровський краєвид говорити нічого.

Звичайно, ще багато чого нам треба зробити. Будиночки потребують капітального ремонту, човни теж треба підтримувати у належному стані,

Київська Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні надає будь-яку інформацію про відпочинок в усіх регіонах України. Сьогодні на неповторну риболовлю в гірських річках Вас запрошує Івано-Франківщина.

прибирати територію, облаштовувати, адже нам ніхто матеріально не допомагає — ні держава, ні спонсори, живемо тільки на членські внески та гроші, отримані за путівки. Найближчим часом плануємо відкрити на території магазин рибальського приладдя, снастей, наживок. Мріємо облаштувати кімнату для суддів Федерації рибальського спорту, щоб мати можливість регулярно проводити різні риболовні змагання. Це ж так цікаво! Я бачив за кордоном, як такі бази влаштовують різні змагання — і цікаво, і прибутково, і всім є заняття.

Є у нас задумка зробити базу працюючою цілорічно, вже завезли три будиночки з обігрівом для любителів зимової риболовлі. Тай восени є що половити, адже всім відомо, що вересень-жовтень — це найкращий час для ловлі щуки, якої у нас чимало, вода прозора, блешні добре видно.

Так що запрошуємо, приїжджайте. Відпочинете на всі сто. Тим паче, що й розташована база неподалік Києва, на 26-му кілометрі по Обухівському шосе, в унікальному районі Кончі-Заспи. До нас ходить 65 автобус зі станції „Видубичі”, можна доїхати будь-яким іншим транспортом у бік Канева, вийти на трасі біля „Вежі”, а там півгодини ходу. Для людей тренованих — це не проблема, а мисливці і рибалки саме такі.

Ні луски вам, ні хвоста!
Л.Демчук

Шкіндюк Іван Олексійович
с. Замагора
Івано-Франківської обл.
присілок Чорна Річка
тел. (03432) 3-41-22

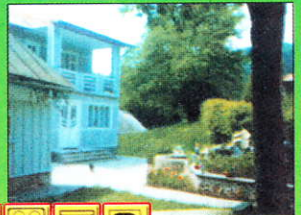
Дуленчук Іван Іванович
с. Кривополе
Івано-Франківської обл.
присілок Стаїще
тел. (03432) 3-33-05

Чуревич Марія Петрівна
м. Яремче
Івано-Франківської обл.
вул. Вітовського, 2
тел. (03434) 2-21-33

Волинюк Іван Дмитрович
м. Косів
Івано-Франківської обл.
вул. Камениста, 17
тел. (03478) 2-15-13

**Випробуй
НОВУ
жилку!**

Оптова торгівля:
(044) 559-20-44

Судак і щука

Органи чуття

Ознайомлення з особливостями органів чуття у риб і відповідні знання в цій галузі допомагають рибалці краще зрозуміти поведінку риби та її реакції, а також правильно підібрати наживку чи принаду.

Рибу, яку хочеш упіймати, треба вміти знайти. Щоб риболовля була успішною, слід добре вивчити поведінку риби, її фізіологію та анатомію. „Переслідувач” повинен вчитися розпізнавати свою „здобич” — у цьому запорука успіху. Рибалці, безперечно, потрібен досвід, що набувається на березі річки чи озера, але й невеликий екскурс до знань, які нам пропонують дослідники-іхтіологи, може виявитися дуже корисним.

Риби, як і всі тварини, щоб орієнтуватися в своєму середовищі, мають органи чуття, що дає їм змогу виконувати життєво важливі функції і зберегти свій вид у часовому просторі.

Риба повинна мати можливість пересуватися, тікати від переслідувача, знаходити партнера для відтворення, харчуватися... і уникати бути спійманою рибалкою!

Звичайно у риб виділяють п'ять органів чуття: дотику, нюху, смаку, слуху, зору.

У судака та щуки слух та зір є найважливішими органами чуття для розпізнавання своєї здобичі й відповідно наживок і принад, що їм готують рибалки. Чуття дотику та смаку не відіграють істотної ролі; нюх також обмежується деякими окремими випадками, зокрема, тоді, коли для наживки застосовується мертва рибка (цей вид риболовлі має своїх прихильників і часто буває успішним, особливо для судака).

Ефективність застосування інших риболовних засобів повністю базується на слухових і зорових відчуттях. Тут слід враховувати кольори наживок та їх вібрації (воблери, м'які наживки, блешні та ін.), вібрації, що ідуть від живця, по-

смикування наживки з мертвої риби, які зацікавлюють хижаків.

Високу ефективність пахучих наживок (воблерів, пахучих розчинів, в які занурюють м'яку наживку) порівняно із звичайними наживками ще треба довести. Потрібний запах і спосіб фіксації наживки — ось ключ до правильного застосування чуття нюху при ловлі судака, які, як відомо, можуть віддавати перевагу певному запаху, властивому його природній здобичі. Але про це іншим разом.

А зараз зосередимо свою увагу на чуттях зору і слуху судака і щуки. Розглянемо основні характерні особливості очей цих двох хижаків. Зауважимо, що слух у них не відіграє такої важливої ролі, як зір. Риби не мають явно виражених вух, як більшість хребетних. Їхні органи слуху ховаються в хребті і складаються з порожнини, заповненої рідиною, в якій містяться кальцієві згустки — отоліти. Проте одна частина вуха проглядається дуже добре, це — латеральна (бокова) лінія. Її часто називають шостим органом чуття риби, але вона все ж таки належить до слуху, навіть якщо і сприймає звуки іншої частоти, ніж вухом.

Порівняння особливостей очей, вух і бокової лінії судака і щуки дає можливість зрозуміти, чому обидва хижаки, що харчуються однією й тією ж здобиччю, мають різні стратегії полювання і зони поширення. Вони мають різні властивості й користуються ними у пошуках їжі якнайкраще. Наприклад, саме вражаюча швидкість дозволяє гепарду упіймати газель, орел завдяки гострому зору знаходить свою жертву, а короп, риючись вусиками у мулі, вишукує свою поживу завдяки тактильним відчуттям. Згадаймо деякі важливі

характеристики як самої води, необхідної для існування життя, так і підводного середовища, що має свої особливості й переваги. Щільність води у 800 разів перевищує щільність повітря. Тому звуки, що сприймаються вухом, а також коливання, вібрації, які відчувають риби боковою лінією, поширюються у воді надзвичайно швидко, на велику відстань і значно краще. Пірнаючи в басейні, річці чи озері й затримавшись на мить під водою, ви можете це легко перевірити: зіткнення двох камінців викликає справжній шум, який можна добре почути на відстані кількох десятків метрів від джерела шуму. «Світ тиші» (так називається фільм Кусто) насправді виявився світом дивовижних звуків. Його наступний фільм, присвячений світлу у воді, мав назву „Світ без сонця”.

Спинимося на світлі. Вода, навіть найпрозоріша, є значно більшою перешкодою для проникнення сонячних променів, ніж повітря. У річці другої категорії на глибині зони ляща (а це кілька метрів) уже досить темно через природну каламутність води та планктон. Щоб визначити ступінь потемніння води у міру занурення, наведемо такі цифри: на метровій глибині освітлення у 5 разів, а на п'ятиметровій — у 75 разів слабше, ніж на поверхні води. Додамо, що кольори мають різну спроможність проникнення у воді. У більшості річок і озер фіолетовий і синій не сприймаються уже після перших 5 м занурення, а після 10 м у підводному світі домінують зелені і жовті кольори. У водоймах, перенасичених рештками рослин і тварин (як, наприклад, заболочені річки Ірландії та водні середовища навколо Шовіні), тільки червоний і каштановий кольори можуть проникати всього на 3 м у глибину. Отже, чим глибше — тим темніша вода і, відповідно, менше кольорів у ній можна розрізнити.

Крім того, всім відома така якість води, як здатність до дифракції. Світло заломлюється, проходячи крізь воду. Це означає, що сонячні промені відхиляються в усіх напрямках і контрасти зникають дуже швидко у міру занурення.

Скажімо, під водою риба здається освітленою знизу так само, як і зверху. Тому вже на глибині кількох метрів дуже важко розрізнити звідки йде світло. Якщо ви любите пірнати у прісній воді,

ви могли помітити, що вже на глибині 4—5 м стає важко орієнтуватися, неначе в тумані: видимість погіршується, що приводить до дезорієнтації.

У 1999 р. було доведено, що більша частина прісноводних риб розрізняє кольори. Майже з певністю можна стверджувати, що це стосується також судака і щуки. Але для того, щоб риба могла розрізнити кольори, вони мають бути максимально до неї наближені, тобто опущені на її глибину.

Судак. Він, як відомо, любить велику глибину і каламутну воду, тому має невеликий шанс скористатися зі своєї спроможності бачити кольори. У місцях його природного мешкання панують зелені й жовті кольори. В таких умовах наживка будь-якого кольору буде виглядати зеленою або жовтою. У чорно-білому фільмі всі предмети білі або чорні з усіма перехідними відтінками світло-і темно-сірого. Конкретно це означає, що при слабкому освітленні вода буде мати темний, жовтий або зелений колір, і біла або світло-жовта наживка сприймається як світло-жовта або світло-зелена. І навпаки, у добре освітленій воді і червона, і чорна наживка сприймаються природно.

Але зверніть увагу на м'які наживки і воблери зеленого кольору: вони можуть повністю злитися з оточуючим середовищем! Отже, розумно використовувати двоколірну наживку, наприклад, біло-чорну або жовто-світло-червону. Луска живців має властивість поводити себе, як дзеркало, тобто відбивати колір води, яка її оточує, а сам живець залишається майже непомітним.

Ті, хто любить пірнати, безперечно, помітили, що білу рибу (у прямому сенсі цього слова) дуже важко побачити. Плітка, уклейка, головні та інші риби у воді майже не виділяються, їх виділяють лише очі та іноді плавники.

Добре сприймаються лише коропи. Їх темний колір добре виділяється у неглибокій і нескаламученій воді. Так само і в морській воді: риби зі сріблястою лускою майже не видимі, навіть тоді, коли навколо того, хто пірнає, їх десятки. Судак, якщо він перебуває у достатньо освітленій воді, що добре пропускає всі кольори, найкраще сприймає червоний колір. Сітківка його ока завдяки особливому пігменту дуже чутлива до цього кольору, тому для судака найбільше підходить наживка червоного кольору в не дуже темній воді на невеликій глибині, а також біла чи світло-жовта в каламутній воді на значній глибині.

Отож теоретичні висновки, що випливають із наукових досліджень, збігаються із практичними спостереженнями рибалок, які давно помітили, що найкраще використовувати для ловлі судака наживки трьох кольорів: ЧЕРВОНОГО, БІЛОГО й ЖОВТОГО!!!

Щука. У неї все дещо простіше. Вона, безперечно, бачить кольори краще, ніж судак, до того ж розташовується під водою так, щоб бачити все, що робиться на її поверхні. Отже, для неї досяжні всі кольори, і вона має здатність їх сприймати. Тому, не вагаючись, частіше змінійте кольори наживки, щоб спонукати щуку ухопити її, це може мати вирішальне значення для вашого успіху. І навпаки, при ловлі судака, який плаває у каламутній воді, зміна наживки червоного кольору на синій не дасть жодного результату.

Але наявність чи відсутність здатності бачити кольори не єдина властивість очей: важливою є також чіткість сприйняття предмета. В цьому відношенні обидва хижаки не дуже здібні: їх акомодацийні спроможності досить обмежені. У людини акомодация, що є чимось подібним до фокусування у фотоапараті, відбувається завдяки м'язам, що злегка деформують кришталик ока і тим самим змінюють його оптичні властивості. М'язи ж ока риби можуть лише наблизити кришталик до сітківки чи віддалити, що значно послаблює „фокусування”.

Отож судак чи щука не будуть дуже стурбовані кульками грузил біля наживки, яку смикать, або гачками, навіть завеликими. Вони сприймають лише загальний силует. Не витрачайте час, захоплюючись деталями форми чи кольором наживки. На це може „упійматися” лише рибалка!

Ще одна властивість очей — спроможність сприймати рухи. Представники живого світу дуже різні в цьому відношенні. Муха, наприклад, має дивовижну здатність бачити рухи, вона розрізняє все живе, що її оточує, і тікає при най-

меншій небезпеці. Спробуйте її упіймати — і ви в цьому переконаєтесь. Для таких хижаків, як щука та судак, що споживають живу їжу, дуже важливо бачити рухи, щоб упіймати свою жертву. І тут вони також дуже різні. Щука, на відміну від судака, дуже добре бачить рухи.

Виникає запитання: а як же судак компенсує цей зоровий дефіцит? Сітківка ока судака вкрита тонким шаром, що має властивість відбивати світлові промені і концентрувати найслабше світло в темній воді. Це дає йому велику перевагу перед своєю здобиччю, позбавленою таких властивостей, і дозволяє легко упіймати будь-яку рибку в каламутній воді.

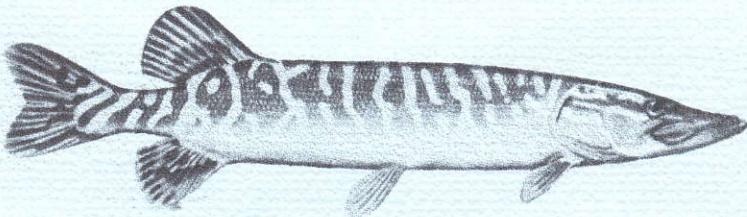
Отже, хоч судаку і бракує чіткості бачення, очі його дуже чутливі до найменшого освітлення.

І ще одна важлива деталь. Майже вся риба, яку споживає хижак, добре бачить всі оточуючі предмети і з боків, і спереду, і поза нею. Щука, що володіє всіма цими якостями, на відміну від судака, бачить і ті предмети, що знаходяться угорі над нею. Дуже високе розташування її очей відносно черепа дає їй цю перевагу над своїми потенційними жертвами. У неї дуже малий так званий „сліпий кут”: вона може бачити у всіх просторових вимірах і уважно спостерігає за всім, що її оточує.

Рибалка, що є наземним „розбійником”, хижак відносно риби, сидячи на березі, безперечно думає про те, чи бачить його риба, яку він хоче упіймати. Виявляється, що судак і щука, як і решта інших риб, лише частково можуть бачити те, що відбувається поза водоймою. Проте, хоч ця здатність і не дуже розвинута, вона все ж наявна у риби. Встановлено, що риби краще розрізняють об'єкти, що швидко рухаються в їх полі зору, ніж ті, що переміщуються повільно. Так що будьте обережні: уникайте силуетів, що виділяються на фоні світлого неба, і швидких рухів.

Жак Ів Брана

(“Риболовля хижаків”)

Ловити щуку на коливальні блешні мене вчив батько, а на снасточку — батько мого друга, завзятий спінінгіст-щуколов. Ловля на снасточку була дуже результативною, особливо влітку, коли щука на „залізячки” їй дивитися не хотіла. Ця снасть, на мій погляд, має два мінуси: проблема рибок, котрих треба наловити й по змозі зберегти, та трудність „регулювання” снасті (рибка має йти рівно й добре грати) перед кожним закиданням, бо рибка у процесі ловлі (закидання, дрібні зачепи за траву) збивається. Поява віброхвостів полегшила завдання налагодження й підвищила універсальність цієї снасті: рибка тріймається набагато краще, грузило й рибка замінюються швидко, можна використати рибок будь-яких розмірів.

Гумову рибку (віброхвіст) можна насаджувати трьома способами: класичним — на джиг-головку, на двійник через отвір у тілі риби, на двійник у районі живота. Мені подобається третій варіант, бо рибка монтується на гачки один раз і менше тріпається й рветься під час заміни грузила й процесу ловлі.

У другому й третьому варіантах також під час монтажу через заводне кільце рибка має більше свободи, їй, відповідно, її гра привабливіша.

Практично на віброхвіст можна ловити скрізь, треба тільки підібрати відповідні до умов рибку й грузило (джиг-головку). Розглянемо кілька класичних прикладів.

Річка, глибина, течія

Тут можливі три варіанти.

Ловля біля поверхні вздовж трави. Тут краще використати човен. Але можна ловити і з берега, просто треба взяти довший спінінг (2,7—3 м) і зайти у воду для зручності закидання. Закидають вниз за течією або вгору, якщо течія несильна. Грузило треба в такому разі застосовувати легке (4—6 г), поводок просто обов'язковий для ловлі на віброхвіст. Проводку роблять уздовж берега на глибині 20—50 см від поверхні води (залежно від того, на якій глибині трава).

Якщо закидають вниз за течією, то проводку роблять проти течії, й вона трохи піднімає принаду. У цьому разі віброхвіст можна вести повільно, періодично підтягуючи та посмикуючи. Якщо закидають проти течії, то вести принаду треба швидше, трохи піднявши кінчик спінінга і підсмикуючи вгору.

Коли під час проводки на принаду чіпляється водна рослинність, треба підняти трохи верхинку спінінга, й принада піде вище. Тобто виходить, що глибину проводки в цьому разі можна міняти спінінгом.

Ловля у напівводи вздовж берега. Трапляється, що поруч із лататтям глибина «чистої» води 1,5—2 м і навіть більше. У цьому разі можна ловити у напівводи, тобто дати принаді трохи опуститися й застосовувати під час проводки підтягування з великою амплітудою коливання та „згладжену” сходинок, тобто обловити весь горизонт до донної рослинності. Під час проводки вниз за течією грузило треба використовувати важче (8—12 г), щоб його не встигло знести течією раніше, ніж воно зануриться на потрібну глибину. Проводка рівномірна, швидка.

Ловля біля дна на фарватері. Тут усе залежить від того, яке дно. Якщо воно вкрите рослинністю, то треба при першому закиданні порахувати час падіння принади, й при наступних закиданнях починати проводку на відстані 10—13 см від дна. Грузила застосовують важчі, ніж у перших двох варіантах (10—24 г), залежно від сили течії: чим сильніша течія й більша глибина, тим важче грузило. Гра принади може бути різноманітною: рівномірна проводка з підтягуванням, смиканням тощо, «згладжена» сходинок.

Якщо дно чисте, можна проводити принаду поблизу дна, черкаючи злегка по ньому (під час проводки проти течії це легко вдається), або застосувати сходиноківу проводку, чи проводку «на знос» (під час ловлі з берега).

Озеро, глибина різна

Ловля з-під поверхні. Залежно від того, як близько від поверхні треба провести віброхвіст, проводку слід починати або зразу після приводнення принади, або дати їй зануритися на потрібну глиби-

ну. У такому разі течія будь-якої інтенсивності не впливає на проводку й контролювати принаду легше. Для повільної проводки грузила слід застосовувати легкі (4—6 г), для збільшення дальності закидання — важкі (8—12 г), але тоді проводка має бути швидкою, щоб витримати потрібне занурення.

Під час повільної проводки можна застосовувати різні методи гри принади, а от при швидкій — можливе тільки коротке посмикування по ходу посування.

Ловля у напівводи. У цьому разі залежно від того, на якій глибині треба провести приманку, вибирають грузило. Витримування рівня проводки залежить від швидкості проводки: при зниженні швидкості принада заглиблюється, при зростанні — виходить нагору. Можливі різні варіанти гри принади.

Ловля біля дна. Для ловлі біля дна можна застосовувати грузила вагою 9—20 г залежно від глибини та характеру проводки. Для повільної рівномірної проводки треба користуватися грузилами 9—12 г. У цьому разі приманку кладуть на дно, трохи відривають від дна, підтягуючи спінінг, й повільним обертанням котушки проводять біля дна. Якщо відчувається зачіплювання за дно, швидкість проводки треба трохи збільшити.

Для швидкої рівномірної проводки та збільшення дальності закидання можна взяти грузило вагою 12—16 г. Для проводки сходинок можна використовувати грузило вагою 10—20 г залежно від того, яку швидкість падіння грузила треба досягти.

Проводку сходинок можна робити різними способами.

Покласти принаду на дно, трохи підняти кінчик вудлища (кут між жилкою та водою — близько 30°), зробити кілька обертів котушкою, трохи піднявши принаду від дна, припинити обертання, відчуті доторк принади до дна (краще використати жорсткий спінінг — торкання дна сприймається виразніше), знову зробити кілька обертів котушки і т.д.

Покласти принаду на дно, зробити кілька (2—4, залежно від висоти, на яку її треба підняти) швидких обертів котушкою, трохи піднімаючи принаду від дна, потім обертання уповільнити (швидкість обертання у такому разі впливає на швидкість і кут падіння принади), поки принада не торкнеться дна. Повторити цикл.

Покласти принаду на дно, вибравши слабину, потягнути вудлицем, опустити кінчик вудлища, вибрати слабину котушкою, знову потягнути вудлицем і т.д. Цей спосіб вигідний тим, що потягувати вудлицем можна під будь-яким кутом до поверхні дна, короткими, довгими ривками; можна або класти грузило на дно, або тільки чиркати грузилом об дно, або взагалі не торкатися дна, тобто гру принади можна урізноманітнити.

Можна сказати, що перший і другий способи кращі для судака, третій — для щуки.

Є. Белозеров

ПЕРЕДПЛАТА-2001

Ф СП І

Міністерство зв'язку України
АБОНЕМЕНТ на журнал
«Світ рибалки» (індекс видання) **22435**
 (найменування видання)

на 2001 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куди

(поштовий індекс)

Кому _____ (прізвище, ініціали)

(адреса)

ДОСТАВЛЮЧА КАРТКА

пв	місце	літер
----	-------	-------

На журнал **22435**
«Світ рибалки» (індекс видання)
 (найменування видання)

Вартість	передплати	— грн.	— коп.	Кількість комплектів
	перeadресув.	— грн.	— коп.	

на 2001 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

поштовий індекс	місто	_____
	село	_____
	обл.	_____
код вулиці	р-н	_____
	вул.	_____
	кв.	_____
буд.	корп.	_____
		прізвище

(код передплатника)

Поводок

При ловле хищных рыб незаменимым атрибутом рыболовной снасти является поводок. Без него обойтись нельзя.

Назначение поводка — выдерживать острые зубы хищника. Поэтому к поводку предъявляются повышенные требования, такие, как высокая разрывная нагрузка, толщина, цвет, гибкость.

Наличие на рынке Украины всевозможной «азиатской» продукции сомнительного качества, ставит рыболовов перед проблемой выбора хорошего товара. Наличие красивой этикетки и упаковки не всегда является гарантией качества.

Широко распространенные вольфрамовые, а также кевларовые (ARAMID) поводки если и выдерживают острые зубы хищника, то, как правило, деформируются (скручиваются), а внешняя оплетка разломачивается. В результате снижается прочность и требуется замена поводка.

Особого внимания заслуживает продукция знаменитой французской фирмы «CANNELLE», специализирующейся на выпуске материала для поводков. При производстве поводков используется инструментальная сталь с гальваническим покрытием, которое исключает появление ржавчины.

NYLFLEX — структура 1×7
Семь стальных нитей покрытых термообработанным нейлонполиамидом.

MULTIFLEX — структура 1×7
Семь стальных нитей покрытых нейлоном.

MEGAFLEX — структура 1×19
19 стальных нитей покрытых нейлоном. Этот материал имеет большое сопротивление перетиранию.

SUPRAFLEX — структура 7×7
49 стальных микронитей сплетенных таким образом, чтобы добиться максимальной гибкости и большой разрывной нагрузки.

FIBRAFLEX — микроканатная стальная структура, на которую накручены полиэтиленовые волокна высокой плотности.

POWERFLEX — сложная микроканатная структура, переплетенная полиэтиленовыми волокнами. Имеет очень хорошую прочность и высокую гибкость.

SUPRATRESS — «бронированный шнур». Изготовлен из сплетенных в косичку стальных нитей и полиэтиленовых волокон по особой технологии, обеспечивающей 100%-ное антиперетирание, большую гибкость. Практически не перетирается зубами хищников.

П. Явдошко

У статті «Плетені шнури» (№3) сталася друкарська помилка. В абзаці **Ловля сома на вчок** речення **Заміна поводка з жилки (Ø 1 мм) на шнур (Ø 0,06 мм) знімає проблему з обриванням...** слід читати так **Заміна поводка з жилки (Ø 1 мм) на шнур (Ø 0,6 мм) знімає проблему з обриванням...**

ПЕРЕВІРТЕ ПРАВИЛЬНОСТЬ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТА

На абонементі повинен бути проставлений відбиток касової машини.

Під час оформлення передплати (перерахування) без касової машини на абонементі проставляється відбиток календарного штемпеля відділення зв'язку. У цьому випадку абонемент видається передплатнику з квитанцією про сплату вартості передплати (перерахування).

Для оформлення передплати газети або журналу, а також для перерахування видання бланк абонементу з доставочною карткою заповнюється передплатником чорнилом, розбрильовано, без скорочень, відповідно до умов, викладених у каталогах Укрпошти.

Місячні клітинки під час перерахування видання, а також клітинки «ПВ — МІСЦЕ» заповнюються працівники підприємств зв'язку і Укрпошти.

ЛОВЛЯ КАРАСЯ

Осенняя

Во второй половине сентября и почти весь октябрь карась, уйдя от берегов, начинает брать на "чистой воде". Под берегами можно его поймать, но реже. Вода становится прозрачнее, карась все осторожнее. Имея лодку, всегда можно найти карася в глубоких частях водоема, где он, собравшись стаями, ждет — не дождется вашей прикормки и червей.

Став на якорь, кормите жмыхом, горохом, кашей наживляйте червяка — и вперед! Через 10—15 мин на месте брошенной прикормки в водоемах с илистым дном начинают появляться пузыри на поверхности воды — это пришли караси и уже роют грунт...

Ловят в это время карася часов с 9—10 утра до 4—5 вечера. Он, как и многие другие карповые рыбы, переходит на осенний режим питания — днем. Иногда он берет исключительно на дальних расстояниях — 10—15 м и ближе к рыболову подходить боится, поэтому часто вырывает "резинка". На нее берет карась покрупнее. Впрочем, осенний карась радует своими размерами, мелкий перестает ловиться и в основном берут мерные, красивые экземпляры.

Одеваться приходится потеплее, так как осенний ветерок да остывшая вода дают о себе знать... Но и удовольствие получаешь огромное, от осенней природы, тайны осенних вод, особенно, когда не можешь втащить садок в лодку...

Но постепенно осенний клев затихает, карась берет все реже, перепады погоды, холодные дожди загоняют его в "берлогу". Он просто стоит, брать не хочет... Значит скоро зима...

Зимняя

Зимой карась ловится с перволедья до января, в январе — феврале — хуже, в марте и до вскрытия водоемов — хорошо, а иногда в затяжные оттепели с солнышком — очень хорошо.

Вероятность клева карася в определенном водоеме зимой зависит от многих факторов. По моим наблюдениям он ловится в водоемах с песчаным или илистым дном при наличии в водоеме хищников. В водоемах с илистым, торфяным дном, где обитает только мирная рыба, карась не ловится, хотя может и не залегать в осевшую траву и ил, а бродить стадами прямо подо льдом... Во всяком случае, в озерах, где есть карп и карась, но они не ловятся, зимой мне приходилось ловить только пескарей... Хотя рядом, через дамбу, в озере, где только появился окуnek, карась начал ловиться. Думаю причина этого — кислородный режим водоема.

В это время карася ловят на зимние удочки — поплавочки и на мормышки. Леску желательнее ставить потоньше, а крючок поменьше. На импортную леску 0,12 с крючком №2,5 спокойно можно ловить карася до килограмма. Чем нежнее снасть, тем больше поклевков — это зимой закон. Поплавочная снасть должна быть отрегулирована на медленное погружение поплавка, груз — легкий покоток. Можно поплавок заменить длинным металлическим или пластиковым кивком с большим сектором рабочего хода. Основное, карась не должен почувствовать массу крючка и груза, которые компенсируются подъемной силой поплавка или кивка...

Из мормышек предпочтительней малая "чечевичка", дробинка диаметром 4 мм, черный муравей. Желательно отрегулировать мормышку на длинном кивке и опускать ее так, чтобы она крючком с наживленным мотылем только касалась дна, а не лежала на нем, можно приподнять на 1—2 см от дна. Иногда карась берет на "игру", во всяком случае всегда полезно пошевеливать мормышку у дна. В качестве наживки используется мотыль. На "безмотылку" карась, говорят, тоже ловится, но мне не попадал ни разу.

Место лова следует выбирать, исходя из особенностей водоема, на "карасиных тропках", зимовальных ямах. Если вы нашли небольшую бровку 10—15 см или подводную веточку в таком месте — карась, как серебряная медаль, будет вам наградой!

В. Цетковский

Якось, роздивляючись американські спінінги, подумалося: «Невже ми гірші й не можемо придумати щось оригінальне і просте у використанні?» Так виникла думка створити невеличкий «кишеньковий» спінінг розміром з долоню. Саме рука й підказала його форму. Такий спінінг зручно носити в кишені і він завжди може бути під рукою. За бажанням його можна переробити на звичайний, приладнавши вудлище.

На мотовильце спінінга, зробленого за формою руки, намотати до 50 м жилки, діаметр якої залежить від того, яку рибу збирається ловити. На карася, плітку, ляща, окуня рекомендую 0,2—0,25 мм, на коропа, судака, щуку — 0,4—0,5 мм. Кінець жилки протягти через прохідні кільця і тюльпан. Потім прикріпити снасть.

Закидати снасть треба, тримаючи лівою рукою за комель вудлища, правою — у місті кріплення мотовильця, притримуючи вказівним пальцем витки жилки. Вказівний палець випрямляти у кінцевій миті змаху. Після падіння снасті на воду пальцем притримати витки жилки і повернути мотовильце на 90° відносно осі вудлища, затиснути гайку, комель вудлища притиснути ліктем лівої руки до тулуба, цією ж рукою тримати спінінг у місті кріплення мотовильця, правою рукою намотувати жилку.

При повторному закиданні снасті ослабити гайку, повернути мотовильце у вихідне положення і зробити змах.

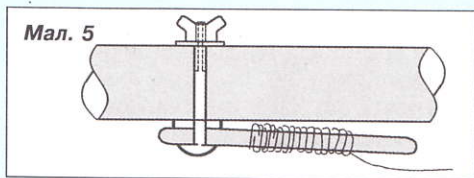
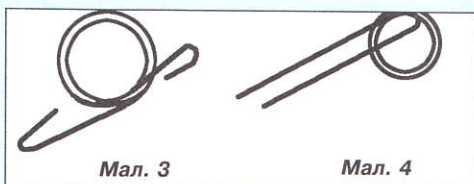
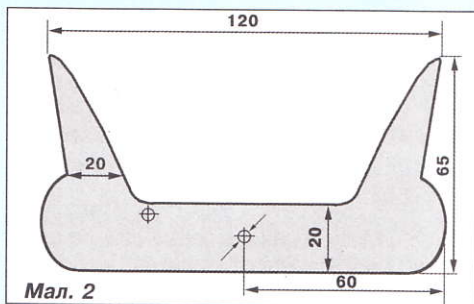
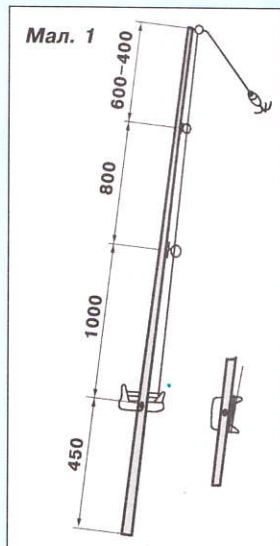
Мал 5. Для кріплення мотовильця з вудлищем потрібно в останньому на відстані 45—50 см від комеля посередині товщини зробити отвір діаметром 3,5 мм і з'єднати мотовильце з вудлищем за допомогою гвинта з різьбою М 3 та гайки барашки, між мотовильцем та вудлищем установити шайбу товщиною 2—3 мм.

Мал 1. Вудлище краще виготовити з ліщини (довжина 2—3 м). Пошкурити, висушити, прооліфити

Мал 2. Мотовильце можна випилати з фанери товщиною 3—5 мм, гострі кути зашліфувати шкуркою. Краще зробити з пластмаси (гнучкої, що не тріскається), оскільки вона не розмокає у воді

Мал 3. Прохідне кільце краще зробити зі сталюгого дроту діаметром 1—1,5 мм (можна використати дріт старої зламаной парасольки)

Мал 4. Кільце тюльпан виготовляється з двома витками кільця, прив'язується до вудлища ниткою і змочується водостійким клеєм

ПОСЕЙДОУ

2/2000

ЖУРНАЛ В-ЖУРНАЛІ

Повітря в підмасковому просторі стискається під впливом зовнішнього тиску води. При цьому опір гуми, з якої виготовлено фланець маски, не дозволяє йому зменшуватися до потрібного об'єму й мати тиск рівний навколишньому. У відповідний момент при пірнанні, повітря під маскою стає недостатньо і його тиск у підмасковому просторі стає меншим, ніж у навколишньому середовищі та тканинах обличчя. Маска присмоктується, як медична банка. Наслідком цього можуть стати крововиливи в підшкірну клітковину, розриви найтонших судин в очах, кровотеча з носа. Причому, чим більше оглядове скло маски, а значить і підмасковий простір, тим більше компенсуючого повітря треба на піддаву маски. При пірнанні цей чинник є однією з причин, які скорочують підводний час пірнача. Керуючись цим, для підводного полювання варто вибрати маску з оптимальним співвідношенням оглядового скла й обсягу підмаскового простору.

Несприятливо впливає на наш організм нерівномірність гідростатичного тиску води. При зануренні або спливанні наше тіло займає приблизно вертикальне положення й величина тиску між верхньою та нижньою частинами тіла буде мати різне значення. Наприклад, при спливанні відбувається фізичне стискання поверхневих судин нижньої частини тіла й, отже, кров буде легше подаватися у верхню частину, а відтік буде утруднений. Це підвищує навантаження на серце, призводить до порушення нормального кровообігу в нижній частині тіла, а відтак до її швидкого охолодження. Відповідно ситуація змінюється при зануренні. У горизонтальному положенні різниця тисків між нижніми та верхніми ділянками тіла незначна, що не є серйозним навантаженням для серця.

Таблиця 1. Припустимий час перебування людини у воді без гідрокостюма

Час, год	Температура води, °С				
	28	25	22	19	18
Припустимий	4	2	1	0,5	0,25
Перерва між спусками	0,5	1	1	1,5	2,0

Чутність і поширення звуку під водою істотно відрізняються від повітряних.

Звукова хвиля рухається у воді приблизно в 5 разів швидше, ніж у повітрі. Здавалося б, що чутність також повинна поліпшуватися. Однак цього не відбувається. Річ у тім, що звукова хвиля може потрапити в наше вухо двома шляхами — повітряною та кістковою провідністю. У першому випадку, пройшовши зовнішній слуховий прохід, вона впливає на барабанну перетинку й слухові кісточки середнього вуха. У другому — звукова хвиля впливає безпосередньо на кістки черепа. На поверхні переважає повітряна, а під водою — кісткова провідність. З огляду на те, що остання приблизно на 40% нижча повітряної, відбувається загальне погіршення чутності. Щоправда, помічено, що в результаті систематичних тренувань можна виробити в собі спроможність досить точно орієнтуватися під водою за звуком. Однак після припинення тренувань придбані навички швидко втрачаються.

Зір, світло, сприйняття кольору під водою також зазнають серйозних змін.

Видимість у воді перебуває у прямій залежності від освітленості та захисту очей плавця маскою. Здатність води заломлювати промені майже ідентична оптичній системі ока. Якщо плавець без маски, то промені світла, проходячи крізь воду й попадаючи в око, безпосередньо дотикаються до неї, майже не заломлюються. Зображення фокусується за сітківкою, як при далекозорості (більше ніж +20 діоптрій) і стає розпливчастим. Гострота зору під водою знижується в 100–200 разів.

Зовсім інші умови складаються, коли між очима й водою є повітряний прошарок. Тоді, перед тим як потрапити в око й заломитися в його оптичній системі, промінь світла проходить шар повітря, як це відбувається в звичайних земних умовах. Однак у цьому випадку настає спотворення зорового сприйняття (як розміру предметів, так і відстані до них), що одержало назву — явище рефракції. Його сутність полягає в подвійному заломленні світлового променя на шляху до ока по межі оптичних середовищ вода — скло — повітря. Правильне сприйняття видимого під водою досягається тільки з набуттям практичних навичок. Позбутися цього явища допомагають також спеціальні коригуючі стекла на масці.

Промениста енергія завжди частково поглинається тим середовищем, через яке проходить. Крім

Короткі відомості про будову людсько

Таблиця 2. Припустимий час перебування у воді в гідрокостюмі

Час, год	Температура води, °С					
	1–3	4–6	7–9	10–12	13–15	16–18
Припустимий	1	1,5	2	3,5	4	5
Перерва між спусками	не менше 4 год		не менше 3 год		не більше 1 спуску на добу	

Таблиця 3. Час перебування у воді залежно від її температури.

Час	Температура води, °С			
	0–5	6–10	11–15	16–20
Безпечний, до	5 хв	10 хв	50 хв	2 год
Допустимий, від до	5–25 хв	10–45 хв	50 хв–3 год	2 год–7 год
Критичний, понад	25 хв	45 хв	3 год	7 год

цього, ступінь проникнення світла у воду значною мірою залежить від кута падіння променів відносно поверхні водойми. Найбільша кількість світла значною мірою проникає під воду при прямому куті перетину й навпаки, чим гостріший кут, тим більше променистої енергії відбивається від води й прямує в атмосферу. Дрібні брижі на поверхні сприяють поліпшенню освітленості під водою. А от полуденне сонце не зовсім зручне для підводного мисливця. Вода в цей час набирає світло-молочного відтінку, який погіршує видимість. До того ж зникають тіні від рельєфу дна, що погіршує можливість маскування стрільця.

Не варто забувати й про адаптацію зору до підводного освітлення. Для цього бажано перед пірнанням побути трохи "у темряві". Під час гіпервентиляції закрийте очі й розслабтеся. Після занурення під воду зір у цьому разі буде набагато гострішим, що може стати вирішальним при зустрічі з рибою у напівводі.

Уперше опинившись під водою, людина відразу звертає увагу на різку зміну гама кольорів. З глибиною відчуття кольорів значно погіршується. Практично вода являє собою синій світлофільтр. Причому щільність його збільшується пропорційно глибині занурення.

Найкраще під водою помітні білий і жовтий колір. Найбільше з глибиною ослаблюються жовтогарячі та червоні тони. Останні поглинаються вже на глибині 3–4 м. Пропорційно збільшенню глибини помітно погіршується сприйняття синього та зеленого кольорів, хоча вони й мають найбільшу дальність проникнення. Зрештою, на великих глибинах навколишнє тло набуває зеленкувато-синьо-фіолетового забарвлення.

Порушення сприйняття кольору може призвести до того, що плавець, вчасно не зауважить кровотечі, якщо вона виникне з якоїсь причини. Про це варто пам'ятати, як і про те, що в морській воді більові відчуття притупляються.

Під час кожного виходу на підводне полювання стрілець стикається і з іншим неприємним чинником водного середовища — великою теплопровідністю. Людина не може довго перебувати навіть у теплій воді. Пе-

реохолодження й зневоднення організму, що виникають при тривалому перебуванні у воді, призводять до різкого погіршення загального стану, помутніння свідомості та її втрати. Дані про час перебування у воді без гідрозахисного одягу залежно від її температури наведені у табл. 1.

При температурі води нижче 18°C треба користуватися гідрокостюмом. Припустимий час перебування у воді у гідрокостюмі наведено у табл. 2. У табл. 3 зведено дані максимально можливого перебування людини у воді без захисного одягу.

Треба враховувати, що наведені терміни перебування у воді (зважаючи на конкретні умови), доволі відносні. Існує низка умов, здатних змінити їх у той чи інший бік. Про це ми поговоримо, коли торкнемося безпосередньо переохолодження.

На закінчення треба сказати кілька слів про плавучість, яка відіграє велику роль у плідній роботі підводного стрільця. Грамотне її регулювання має неабияке значення щодо економії кисню, підвищення працездатності та психологічної стійкості підводного мисливця.

Насамперед кілька чисто теоретичних відступів. На занурене у воду тіло діє сила ваги (вага тіла) і сила плавучості. Вони протилежно спрямовані. Їхня різниця визначає величину плавучості. Оскільки питома вага тіла людини трохи більша одиниці (1,021–1,098), то при нормальній статурі вона має у воді невелику негативну плавучість, що дорівнює 1 – 1,5 кг. Але якщо ми глибоко вдихнемо, то середня питома вага нашого тіла стане менше одиниці (близько 0,96) і занурення припиниться.

Варто зауважити, що в морській воді триматися на поверхні набагато простіше, ніж у прісній. Це пояснюється тим, що питома вага морської води більша за питому вагу людини. Узагалі найзручніше, якщо підводний стрілець має деяку негативну плавучість (0,5–1 кг). Це дозволяє без значних зусиль утримуватися на дні під час засідок і заощаджувати кисень. Особливо уважно слід підходити до регулювання плавучості при пірнанні в гідрозахисному одязі.

М. Чикін

Організму та його функції під водою

Кефаль — одна из немногих промысловых рыб Азовского и Черного морей. Ловят ее по-разному — сетями, на морского червя, но эти способы — не для меня. Я — подводный охотник. С 1994 года во время своих летних отпусков я охотился на кефаль в пяти разных местах Крыма и теперь хочу поделиться своими впечатлениями.

Сначала немного о рыбе. Есть четыре вида этой серебристой вкуснятины — пелингас, лобан, остронос, сингирь. И по размерам особей, и численности первые два вида резко вырываются вперед. Остронос и сингирь — более мелкие и встречаются реже. С точки зрения охотника повадки разных видов кефали довольно похожи, но, по моим наблюдениям, есть и некоторые отличия. Пелингас отличается некоторой фатальностью, например, стая может запросто остаться ночевать в мелкой бухте у самого берега, тогда рыбу можно брать "голыми руками", или может зайти нереститься в разлив, а обратно не успеть выйти и попасть в ловушку. А еще пелингас любит резвиться на поверхности и малых глубинах, для этого у него спинной плавник соответствующий — узкий и низкий. Азовский остронос не боится теплой воды — подходит к берегу кормиться даже при температуре 30°C. Лобан предпочитает холодную воду, а сингирь подходит к берегам Крыма очень редко. Пелингас растет довольно внушительным. По одним данным — до 7 кг, по другим — до 15, я в своей жизни видел пелингаса весом в 7 кг и длиной около метра. Лобан растет до 2–3 кг, остальные виды кефали даже до килограмма не дотягивают.

Для охоты на кефаль нужен хороший теплый костюм, ружье с сильным боем, мягкие резиновые ласты средней длины и большое терпение. Я плаваю в полном костюме-комбинезоне толщиной 7 мм киевского производства, с ружьем системы Зелинского и в простых ластах "Акванавт". Зачем теплый костюм? Дело в том, что единственный дневной способ охоты на кефаль — лежка. Можно 6 часов нырять фактически в одном месте, при этом охотник очень мало двигается и в тонком костюме мерзнет. А замерз — сбивается дыхание, движения становятся резкими, что при охоте на кефаль — недопустимо. Ружье желательно иметь длинное, закачивайте его посильнее — не бойтесь, в камни стрелять не придется. Желательно, чтобы прямой выстрел был хотя бы на 3,5 м. Зачем мягкие ласты? Охота идет на неболь-

шой глубине от 2 до 7 м, и среди множества камней, о которые если вы будете греметь пластиковыми ластами, то кефали не увидите. Имейте большое терпение — если вы надеетесь в течение часа осмотреть всю акваторию и быстренько убить какую-то рыбу, то это на 99 % будет не кефаль. А еще желательно иметь опыт охоты на леща — немного похоже.

Первый раз я увидел кефаль под водой 8 лет назад в районе Судака. Тогда, да и на следующий год, мне даже не удавалось выстрелить по этой рыбе, которая пронеслась мимо на большой дистанции. И только в 1994 году там же во время ночной охоты на ершей (больше похожей на сбор грибов вилкой), я увидел и подбил первого пелингаса. Тогда 3 ночи подряд стая не покидала бухты, и я со своим знакомым, что называется, отвели душу. Ночью пелингас довольно смирный. Он не боится света и движения, подпускает к себе очень близко, если плывет, то дает себя преследовать и даже иногда сам возвращается на свет. Но по-прежнему боится посторонних звуков, хотя не так сильно, как днем. Сонное состояние у рыбы продолжается даже на рассвете, когда уже можно охотиться без фонаря.

С тех пор я "заразился" кефалью. Другие виды морских рыб, кроме редких луфаря да зубарика, меня перестали волновать. Даже на небольшую камбалу не реагировал. Но скоро понял, что ночью кефаль можно искать очень долго и так и остаться за весь отпуск практически ни с чем. Не ночная эта рыба, уходит ночевать далеко в море. Долгое время мои попытки дневной охоты на кефаль были безуспешными и только в 1997 году первый раз днем я подстрелил небольшого пилингаса — около 600 г весом. Было это в селе Веселом под Судаком. Там охота велась на глубине всего 2 — 3 м, мне пришлось долго приспосабливаться к неподвижной лежке. Должен признаться, если бы не местные охотники, а их там пятеро на небольшое село, то успеха не добился бы.

В прошлом году поехал на южное побережье Азовского моря в район полуострова Казантип. Море там мелкое, камни тянутся под водой до глубины 4 — 5 м, а охота идет на 2 — 4 м. Пелингас и лобан не почтили меня своим присутствием. Была очень теплая вода — 28 — 30°C, и к берегу подходил только остронос. Это были "калиброванные" рыбки длиной 30–35 см и весом максимум 500 г. По таким мишеням было

Охота на кефаль

очень сложно стрелять, но зато я научился терпению.

Теперь о своей последней серии охоты в Песчаном. Здесь важно предчувствие — подойдет ли к данному участку побережья кефаль в данное время суток или нет. Для надежности первый раз начинаю охоту ближе к вечеру, в 5 часов. Видимость под водой до 5 м, волны нет. С первого же нырка начинаю лежку. Сначала на глубине 3 метра, дальше — больше. Стараюсь не сбивать дыхание, чтобы время нырка было около полутора минут. Четвертый нырок — вижу кефаль, жирный пелингасик около 40 см появился, как всегда, ниоткуда! С непривычки слишком резко стал наводить ружье — спугнул. Во время нырка стараюсь сразу по достижении дна лечь, поэтому с поверхности присматриваю участки дна с характерным, любимым кефалью рельефом — "полянки" с небольшими камнями или границу камней и песка. Стараюсь лечь в укрытие — за камень, иначе шансы на успех падают. И нужно не забывать прятать ружье. Если оно будет торчать, да еще и блестять наконецником — кефаль обойдет охотника десятой дорогой. Через несколько нырков начинается стрельба. Как всегда — первый выстрел — мимо. Слишком большая дистанция — 2 м. Кефаль идет мимо охотника с меняющейся скоростью, в момент выстрела делает рывок в любом направлении, иногда даже назад! Поэтому и нужна высокая скорость гарпуна. После нескольких промахов прировнился. Стал учитывать вскидывание, целиться в голову и при наводке 'проводить' рыбу. Вот первое попадание. Стараюсь как можно быстрее взять рыбу в руки — очень не люблю, когда она начинает биться и обрывается. Сейчас это лишнее — пелингас плавает на лине, пробит посередине, и уже никуда не денется. Часто охотники ошибаются, ставя наконецник-тройник на гарпун «для точности стрельбы». Здесь этот номер не пройдет. Во-первых, с тройником сократятся скорость полета гарпуна и дальность прямого выстрела, а во-вторых — половина кефали будет сходиться. Это очень сильная рыба, и бьется до тех пор, пока не разрывает себе бок. Первая рыба на кукане, а значит, уверенности в успехе охоты в два раза больше. И действительно, в течение следующего часа к первой добавил еще 3 рыбы. А дальше — кефали не стало. По солнцу определил примерное время — 7 вечера. Пора возвращаться — кефаль ушла спать. Вес всего улова 2,5 кг. Решил сделать малосоленную селедку. Куски рыбы, икры и лука сложил в емкость, залил маринадом (вода, соль, уксус, растительное масло) и поставил в холодильник. Через сутки — готово! Отличный вкус, лишние мелкие кости нет, нежное жирное белое мясо — закуска к несколько пресноватой казенной пище.

На следующий день охоту пропустил — после обеда поднялся ветер, волна нагнала сильную муть. В том месте в песке большое содержание глины, поэтому видимость резко падает даже при слабом волнении. Ну что ж, придется ловить погоду. Решил пойти на рассвете, когда волны нет, и заметить время, когда кефаль подходит к берегу утром. Начал охоту в 5.45 утра. Довольно быстро подстрелил небольшого пелингасика — он еще был сонным после ночи. Потом около часа кефали не было вообще, и вот первая! Крупный экземпляр выскакивает из-за камня прямо на меня! Это было довольно неожиданно, за час затишья я расслабился и не успел выстрелить — рыба, как только увидела меня, резко ушла в сторону. Следующие нырки были более удачны — подстрелил трех одинаковых рыбешек общим весом около 2 кг.

Дважды я охотился днем при видимости под водой 1 — 2 м, как в реке, да еще и на глубине 4—5 м ощущалось волнение, приходилось руками и ногами держаться за камни. Вот в чем схожесть с охотой на леща. В реке ложишься на дно лицом против течения, хватаешься за камень, чтобы не снесло, и ждешь леща (или судака, если повезет), и видимость такая же. В море я замечал, откуда обычно выходит на меня кефаль, и ложился так, чтобы она подошла слева или спереди — тогда больше времени на наводку.

Самая удачная охота была как-то днем. Море было спокойно, видимость 3—4 м, охотился с 16.30 до 19.00. Результат — 6 хвостов общим весом почти 4 кг. Причем двух рыб из них я взял одним выстрелом! Стрелял по ближайшей рыбе из небольшой стайки, а попал еще в одну.

Последняя моя охота была уроком: нужно доверять своим предчувствиям. И так, по порядку. В последний день перед отъездом проснулся рано, в 6 часов утра был уже на месте. Видимость под водой 2 — 2,5 м, кефали пока нет. Я долго нырял на границе камней и песка со стороны моря на глубине 5—6 м и именно оттуда подошла стая. Я лежал в засаде и наблюдал за двумя большими крабами, которые завтракали в полуметре от моего ружья. И вот появилась рыба. Впереди несколько одиночек, которые пронеслись мимо с большой скоростью, а дальше плотным строем в несколько рядов по ширине и высоте не торопясь шли пелингасы примерно одинакового размера — по 700 г. И мое предчувствие сразу закричало: лежи и не рыпайся, пусть идут кушать, они никуда не денутся. Но первобытный инстинкт охотника победил — я выстрелил в центр стаи. Попал в одну, стая рассыпалась. И я заметил, что все рыбы повернули в сторону моря. Все, в эту охоту кефаль я больше не видел.

Удачной вам охоты!

И. Тригодько

МІЦНИЙ ГОРІШОК

Серед рибалок небагато спеціалістів, які ловлять лина вудкою, звичайно його добувають сітями і ятерями. Для підводного мисливця лін також міцний горішок.

Пояснюється це особливостями умов життя лина. Мисливцю, який хоче покуштувати цю делікатесну рибу, спочатку треба з'ясувати чи водиться лін в обраній для полювання водоймі. У багатьох мілких водоймах (глибина менше 1 м) лінів немає, проте їх досить багато у старих рукавах річок, озерах на заливних луках, деяких ставках, водосховищах Дніпра й інших річок.

Безпосередньо на березі водойми необхідно визначити місця найбільш ймовірного перебування лінів. Відомо, що лін полюбляє зарослі водною рослинністю ділянки водойм, але й тут є найбільш улюблені місця. Насамперед це не дуже густі зарості рогозу, ірису болотного та айру. Мілководні місця, зарослі куширем, забезпечують лина відмінними умовами харчування і надійною схованкою від хижаків. Тут же відбувається нерест. Ділянки, зарослі цупкими стеблинами очерету, лін обминає, тому зустріти його там можна лише випадково. Куші білого та жовтого латаття (лілії біла та жовта), що ростуть на глибині 1,5—2 м, лін відвідує нечасто. У таких місцях він зустрічається, як правило, біля самої поверхні, під

листям латаття і у місцях, обплутаних куширем. Саме у таких заростях зустрічаються найбільші екземпляри.

Оглянувши водойму, необхідно намітити маршрут пошуків, який має пролягати уздовж заростей рогозу, айру чи ірису болотного, але так, щоб вони були з лівого боку. Виконати постріл вліво мисливцю-правшлі зручніше. Пошук ведеться на глибинах 0,5—1,5 м. Між стіною рогозу чи ірису і заростями куширу завжди є вузька смуга чистої води; невеликі галявини, саме на яких і треба шукати лина.

Таке полювання виснажливе фізично і психологічно: водорості заважають рухатись, чіпляються за спорядження, рушницю, трубку, закривають маску. Щоб перепочити, періодично можна виходити на більшій глибині, де значно менше водоростей.

Незважаючи на складність плавання у заростях, рухатись треба дуже обережно, уважно оглядаючи галявини. У такі моменти навкруги збирається дрібнота, яка розглядає мисливця і шукає корм у піднятій ним каламуті. Разом з дрібнотой може наблизитись і лін.

Сонячного дня освітлення під водою дуже контрасне: галявина і мисливець на ній освітлені яскраво, зарості рогозу притрушені ряскою — темні.

Лин у воді має абсолютно чорний колір з сизим відтінком, щоб його помітили треба весь час заглядати в темні зарості під ряску. На деяких ділянках, де кушир і ряска утворюють своєрідну стелю, лина можна побачити на просвіт, коли через 3—5 м у заростях утворюється світлове вікно. Всі предмети у цьому випадку добре видно на фоні освітленого екрану з водоростей.

По краю великих кущів рогозу, ближче до чистої води, трапляються ділянки з піщаним дном. У такі місця лин виходить протягом всього світлового дня у пошуках корму. Рибалки, що ловлять лина вудкою, штучно створюють такі галявини для підманювання лина, насипаючи пісок завезений з інших місць. Полювання на таких ділянках вимагає від мисливця миттєвої реакції та бездоганного водоління зброєю.

Зустріч з лином, хоч як її чекаєш, завжди несподівана. Найчастіше на галявині із заростей виглядає лише якась частина рибини — хвіст або голова. Зробивши поправку на уявний розмір риби, необхідно миттєво стріляти через водорості. Інколи зустріч відбувається „лоб у лоб“. Негайний постріл може бути невлучним. Набагато краще, взявши лина на приціл, трохи зачекати. Через кілька секунд оглядання лин почне розвертатись, щоб втекти, і підставить бік. Тут вже не можна гаятись.

У заростях латаття пошук ведеться з дна, при-тримуєшся за стебла і коріння водоростей. Лин найчастіше стоїть під листям і добре помітний на фоні світлої поверхні. Стріляти треба знизу догори, пам'ятаючи про небезпеку вильоту гарпуна на поверхню.

Якщо постріл невдалий або лин встиг утікти до пострілу, простежте за каламутним слідом, що залишився на дні. Уважно обстеживши його, через 2—3 м можна знайти втікача. Лин, як правило, з розгону заривається у мул. Рибалки кажуть: „Лин жмуриться“ — з мулу виглядає лише хвіст або спина. Другий постріл буде вдалішим.

Почепивши здобич на кукан, ще раз огляньте місце, де ви знайшли лина. Запам'ятайте його характерні ознаки: глибина, ґрунт, рослинність, освітлення. Це допоможе у подальших пошуках. Знаходячи подібні ділянки, ефективність полювання зростатиме.

Результати полювання на лина мало залежать від погоди та пори доби, в основному — від уважності й терпіння мисливця.

Навіть один кілограмовий лин — пристойний трофей, не кажучи про 2—3 кг. Але не намагайтесь за один раз підстрелити усіх лінів, навіть якщо їх багато. Залиште щось на майбутнє і ви зможете ще не раз насолоджуватись вдалим полюванням на лина.

А. Мельник

Міжнародна школа підводного плавання "ВІДРОДЖЕННЯ" (г.Київ) під егідою Всесвітньої Конфедерації Підводної Діяльності С.М.А.С. проводить початкову підготовку (и переаттестацію) підводників.

Участво в діяльності організації С.М.А.С., основаної в 1957 року Жаком-Івом КУСТО, дає можливість познакомотися с красотою підводного мира и иметь право погружаться в любых акваториях на всем земном шаре.

Школа обеспечивает подготовку по следующим программам:

1. Підводний пловець національної кваліфікації (Федерація підводної діяльності України);
2. Підводний пловець міжнародної кваліфікації (дайвер CMAS);
3. Глибинний ныряльщик з затримкою дихання (свободний ныряльщик CMAS);
4. Підводний охотник національної кваліфікації.

По окончании подготовки подводникам выдаются удостоверения (сертификаты) национального и международного образца.

Учащимся школ, техникумов и студентам ВУЗов — скидка.

Справки по телефону: (044) 518-73-09
Закончившим курсы (мужчины и женщины) предоставляется возможность бесплатно заниматься различными дисциплинами подводного спорта (подводная стрельба и охота, подводное фотографирование и фотоохота, подводный хоккей, подводное регби и др.).
Діяльність міжнародної школи курирується Київської городської організацією Общества Содействия Обороне Украины и Спортивно-техническим центром "Возрождение".

Коротка історія підводної стрільби в Україні

Перші офіційні національні змагання з спортивної підводної стрільби відбулися в Україні 13—15 серпня 1971 р. на Азовському морі в м. Бердянську. Це був I Чемпіонат України, переможцем якого став Анатолій Щербина. Підводна стрільба по мішенях у той час не була самостійною дисципліною підводного спорту, а входила до програми змагань зі СПС (спортивної підводної стрільби) як одна з трьох вправ. Крім підводної стрільби, в залік змагань входили ще кульова стрільба з малокаліберного пістолета і підводне полювання. Підводна стрільба проводилась у морі на глибині 7—10 м. Дистанція стрільби становила 3—5 м. Такі змагання організовували до 1991 р. Спортсмени з України постійно були одними з найсильніших у колишньому Радянському Союзі, а Олександр Будяк з Києва став чемпіоном СРСР у 1979 р.

З 1984 р. спортивний клуб „Інгул” м. Миколаєва (керівник Юрій Редьков) щорічно став проводити в басейні самостійні змагання з підводної стрільби „Меморіал 68 героїв-десантників”. До програми змагань входили: статична стрільба, швидкісна стрільба і стрільба по мішенях. З тих пір цей традиційний турнір проводився вже 16 разів і програма завжди була цікавою і нестандартною.

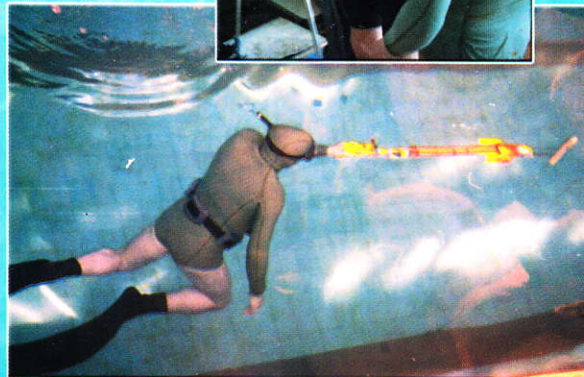
У 1988 р. при Федерації підводного спорту України був створений Комітет з підводної стрільби і полювання, головою якого обрали Віталія Брагіна. Були внесені зміни в правила підводної стрільби і введено вправу „Стрільба на дальність”, де дистанція стрільби від 5 до 10 м вибиралась спортсменами індивідуально.

Перші міжнародні змагання в Україні з підводної стрільби відбулися у Києві у травні 1989 р. Тоді ж пройшов міжнародний турнір „Кубок РМСТК”, в якому взяли участь збірні команди Болгарії і Польщі. Перемогли спортсмени України. У 1991 р. у Києві було проведено перший (і останній) «Кубок СРСР з підводної стрільби», в якому взяли участь понад 40 спортсменів. Перемогу в особистому і командному заліку одержали спортсмени Києва. З 1993 р. у незалежній Україні став проводитися окремий Чемпіонат з підводної стрільби. У травні

1994 р. на нього вперше приїхала збірна команда Франції на чолі з Аленом Лякомитом. Змагання проводилися за українськими правилами і найсильнішими в усіх вправах були спортсмени України.

У 1995 р. СМАС за ініціативою Федерації підводного спорту України (президент Захар Берман) включає в календар офіційних міжнародних змагань Кубок Європи, який відбувся в Києві 10—13 травня. У них взяли участь спортсмени тільки двох країн — Франції і України. Перемогла збірна України. Наступного року на змаганнях до Києва приїхала збірна команда Італії під керівництвом Роберто Маруббі. Знову перемогли українські спортсмени.

Після визнання 16 травня 1997 р. на Генеральній Асамблеї СМАС підводної стрільби як самостійного виду підводного спорту і затвердження нової редакції Міжнародних правил, у травні 1998 р. в Києві був проведений Кубок Європи за участю 6 країн: Франції, Італії, України, Росії, Білорусії і Молдови. Кращими знову були спортсмени України. В жовтні 1998 р. у м. Верона (Італія) відбувся I Чемпіонат Європи, в якому взяли участь спортсмени 5 країн. У вправі «Точність» перемогу отримав українець Андрій Лагутін, який встановив світовий

рекорд — 3600 очків. Перемогу в командному заліку одержала збірна України. У липні 1999 р. на I Чемпіонаті Світу, який проводився в м. Катанія (Італія), спортсмени команди України Олександр Будяк, Сергій Нетилько і Володимир Батиевський завоювали перше місце у вправі «Естафета» і звання чемпіонів світу.

Спортсмени України продовжують впевнено перебувати серед найсильніших у Європі та світі.

В. Брагін,
голова Комітету підводної стрільби
і полювання ФПС України

А на Білій Пристані так само, як і раніше, сонні та берізки милуються собою у тихих ковбанах. Так само скидають листя і глицию на прибережний жовтий пісок, і встелено сосновими шишками тепле мілководдя річки, що зветься Прип'ять, сумної, але такої ж спокійної та величної, як колись. Так само гуляє й хлюпочеться на тихих плесах норавлива риба, а у плавнях і очеретах, на островах і в надбережних кручах виводять своїх пташенят пернаті батьки. Кружляють ластівки в синьому небі, п'є воду, хитро озираючись, рудий лис. Життя тут не закінчилося, життя тут продовжується, лише для людини, як кара за скоєне, це місце недоступне, й ім'я йому — ЗОНА.

Одні робили, що заманеться, інші мовчали...
ЯК НЕРОЗУМНО МИ ПОКАРАЛИ САМИХ СЕБЕ!

Через довгі десять років я знов увійшов у гирло Прип'яті... Я порушив ЗАБОРОНУ, але Я НЕ МІГ сюди не повернутися! Мій човен розсікав і пінів водяне плесо, здіймалися сонячною веселкою яскраві бризки, куйовдив чуприну, граючись, вітер, співав забуту горду пісню, прикутий до човна двигун, і розступилася в душі ЧОРНОТА. Я вирвався на волю із задумливого, химерного, немого світу. Дзвеніла від щастя кожна моя клітинка, кожна струна душі моєї співала від радощів! Безлюдні береги вітали мене далеким відлунням, вабили безмежною таємницею глибокі чорторії, шелотіли, схилившись до води, про своє щось берізки...

І зупинили мене вартові тієї брами, і говорив я з ними, і зрозуміли вони чистоту моєї душі та помислів, тому, що вони теж люди, і відпустили вони мене з Богом, на ВОЛЮ...

Чи варто жити на світі без натхнення й свободи... Одна нудьга та спалення років, котрі дарує доля... І я сплачу за Них потрійну ціну... Здоров'ям чи грошима... Лише зніміть ту КЛЯТУ ЗАБОРОНУ Й ДАЙТЕ ПРЕЙСКУРАНТ!.. Життя мого НЕЗВАНІ ОХОРОНЦІ!..

В. Домовий

ПОЛИН ДУШІ

Я не пам'ятаю, коли за прожиті 33 роки померла перша часточка моєї душі. Чи була то людська байдужість або дурість, які близько взяв до серця, чи звичайне для людини усвідомлення реального світу з його невблаганою правдою буття... Хто знає?.. Погане, кажуть, забувається...

Але я дуже добре пам'ятаю, коли від людської дурості й нехлюйства померла добряча чверть моєї душі... Померло в ній очікування дива, померла дитяча казка. Років з десять я думав, що це нормально. Однак, чим довше людина живе, тим глибше переосмислюється пережите, і пробуджуються нізвідки, здавалося б, давно забуті почуття та втрачені образи.

І спливають у пам'яті душі уривки забутих снів і реалій, і бунтує душа, і вимагає свого, і нестерпне почуття безповоротності часу штовхає людину на вчинки всупереч заборонам, загальній думці, мабуть, здоровому глуздові... Проте кожен має право на те, що зліва і те, що справа... І я вважаю, що кожна людина має право на свій розсуд розпоряджатися СВОЇМ буттям, якщо не завдає цим шкоди навколишньому світу.

Іванків, Горностайпіль, Губин, Страхолісся... Ямпіль, Медвин, Видумка, Опачичі, Оташів, Біла Пристань, ...Сорокошичі, Вершина, Теремці...

І засурмив третій Ангел, і розверзлися небеса, і впала на землю зірка, і було ім'я тій зірці — Полин... І чорне єство людської дурості отруїло повітря, землю й води, впало чорною заволокою на чарівне Полісся... Почорніла й висохла найкраща частина моєї й твоєї душі...

Луганская осень

Осенью из прудов Станично-Луганского рыбопитомника по протоке спускают воды для выбора рыбы, случается, что с ними уходят и питомцы, расселяясь по озерам Пеньковатому, Чистенькому и Богунному, где нередко оказываются на крючках любителей-рыболовов.

Если в питомнике разводят в основном травоядных амуров и толстолобиков, а также гибридов, именуемых в преискуранте карпами, то в Богунном водится всякая рыба. Тут и обязательная щука с окунем, красноперка с уклейей, плотва и густера, лещи, непременно карась, карп в ипостаси гибрида, сазан. Настоящий, закованный в бронзу!

Вот ради этого разнообразия и тянутся сюда рыболовы — от начинающего до аса.

Статус Богунного озера неоднократно пересматривался, оно переходило от общественной организации рыболовов и охотников к питомнику и обратно, но со временем, когда нерадивым хозяйственникам стало не просто содержать водоем даже номинально, озеро стало бесхозным.

Мы с Василием Ивановичем побывали на многих водоемах области и не применили наведаться на Богунное, когда с него сняли запрет. И по осени, в пору бабьего лета, мы обязательно наносим визит местным рыболовам.

Конечно, мы припаздывали к зоревому клёву,

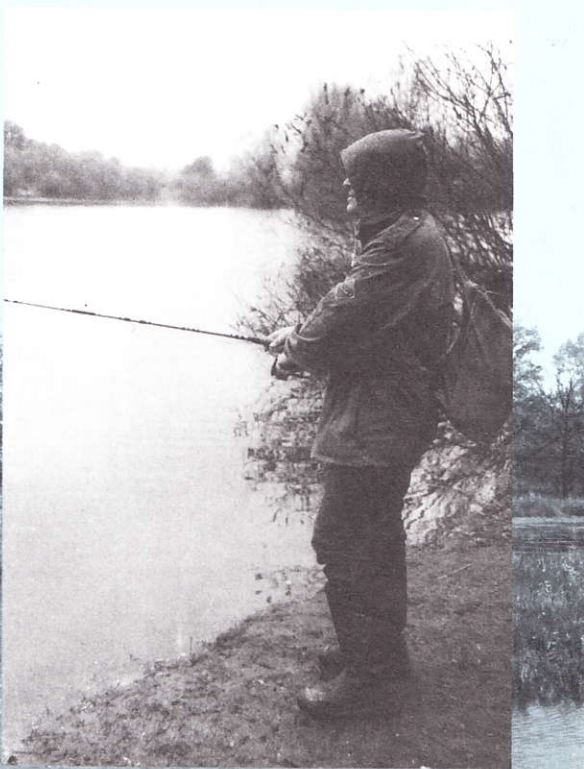
но осенью чаще клюет в течение дня, и бывает изрядно, поэтому мы не жалели об опоздании.

К сожалению, мы не видели рождения нового дня, не слышали первых звуков просыпающейся живности, ломающих тишину уходящей ночи, нередко пропускали поклевки нешуточной рыбы. Но зато уж потом...

Лещ на озере начинал хорошо клевать с полудня, и мы готовились к этому основательно. Выбирали место, прикармливали перловой сечкой, в которую добавляли немного рубленных червей, и обосновывались на месте лова минут за пятнадцать до часа дня. И лишь изредка лещи обманывали наши ожидания — по паре, а то и полдюжины лещей и подлещиков мы брали.

Попадалась и всякая бель: плотва, красноперка, крупная уклейка, веселившая сердце азартным клёвом, но большей частью серебристые карасики в пол-ладошки величиной. Они шли на червяка бойко, лишь слегка пробовали наживку, тащили крючки по дну.

Бывало, часиков до девяти утра забавлялись нами сазаны, ломая вдрызг удочки и пуская в распыл лески, крючки и грузила с поплавками.

Конечно, мы не замечали тогда времени и потерь, нам некогда было злиться, потому что отпущенное случаем время уходило на восстановление или замену орудий лова. У нас было несколько удочек, но, к сожалению, на каждой только один кончик, который борьбы с бронзовыми варнаками, вышедшими к нам потешиться, не выдерживали никак.

Нет, если попадался на крючок сазанчик килограмма на два, мы одолевали его коллективно, но чаще всего приставали к нам кабанчики потушистее, которых после подсечки со дна поднять не было возможности. Сазаны это прекрасно понимали, а потому, полежав для приличия или потехи некоторое время на донном иле, неторопливо отходили от берега и начинали свои игры. Иной раз такой сазан, пока не наскучит, ходил даже на кругу. Затем он разгонялся, делал свечу, бросался в другую сторону, и все же цеплял спинным пером леску и обрезал ее. Получалось это у них легко и изящно. Иногда просто обрывал леску собственным весом, предварительно поломав удилище.

Сколько было восторгов и огорчений, попыток взять все же красавца, но не помогала даже безинерционная катушка — рыбина попросту залегала. Тяжелы и мудры те сазаны в Богунном, и мало простора, глубины для их одоления. Этих пресловутых гигантов поздней осенью брали сетями заезжие браконьеры.

После девяти утра на смену сазанам подходили особи помельче: гибриды, караси, плотва и др. Клевали на все, что предлагали на крючках, но предпочитали все же мягенькое. Особенно нравился травоед, нежный белый червяк, похожий на опарыша, который в ту пору заводился в стеблях бурьяна. Впрочем, сдобренное приятными запахами и подкрашенное тесто им тоже нравилось, но предпочитали травоеда.

Величиной рыбы бывали разные: по 200 г тянули плотвичка или гибрид, красноперка, бывало и с пальчик живность цеплялась. Карасики тут водились разные, некоторые достигали 400 г, но это уже редкость. Вечером друг мой принимался за поплавочную удочку, а я шел к камышам побросать блесну. Иногда награждался за старания внушительной щукой.

Однажды я побывал на Богунном один, в ноябре, глубокой осенью. Уже ранним утром подкрался мороз и охватил голую землю, деревья.

Я был один на озере и невольная оторопь отпустила меня не сразу. Я отошел на протоку, которая

тихоньку струилась к реке, и стал высматривать место для рыбной ловли. Здесь не было листьев и к воде было добраться легко.

На плесике у заводи осталось несколько подставок для удилиц, я решил воспользоваться ими и попытать удачу. Снарядил сразу две удочки и одну за другой, наживив крючки опарышами, забросил в воду. Глубина была около метра, но надежды сулила.

Подкинул немного подсолнечного жмыха. Прошло минут двадцать, прежде чем одно из гусиных перьев стало потихоньку погружаться. Вздернул кончик удилица, но...пусто. На три пальца опустил поплавок, бросил его теперь на волю слабого течения. И поплавок тотчас, с некоторой обстоятельностью, потихоньку был утащен вглубь. Я опять сыграл кистью руки и услышал зацеп, который сменился ходом ошарашенной рыбы. И спустя несколько секунд выдернул из воды гибрида граммов на 150. Пустил в садок рыбку и опустил в протоку. Заменяв опарыш, бросил снова поплавок на плесик он сразу же и плавно скрылся в воде. Опять подсечка, достал рыбу... Клев был сказочный, непрерывный, но однообразный. Такая рыбалка походила на работу конвейера и скоро наскучила.

Тогда я сменил место. Перейдя на гладь озера, я забросил крючки за границу золотого оклада листьев.

Без прикорма здесь долго никто не подходил к опарышам, но все же я дождался поклевки. Поплавок косо ушел под воду с ленивой неторопливостью и я вытащил еще одного гибридика. Это меня не порадовало. Вытащив еще пару десятков рыбёшек, я отправился домой.

Звесил рыбу — порадовался. Без малого шесть килограммов. Перебор получился. Нарушил, выходит закон рыболова.

Г. Коваленко

НЕБЕЗПЕКА ПЕРШОЇ КРИГИ

Прийшла довгоочікувана пора зимової риболовлі. Немає потреби описувати радісні переживання, пов'язані з першою кригою,— це відомо всім. А от нагадати про безпеку, що підстерігає рибалку на кризі, необхідно.

Щоб уникнути нещасних випадків, рибалки повинні мати уявлення про умови утворення і властивості криги в різні періоди зими, розрізняти прикмети небезпечної криги, знати запобіжні заходи і завжди їх дотримуватися.

На озерах і водоймищах лід з'являється раніше, ніж на річках, де течія затримує кригоутворення.

Звичайно, водойми замерзають нерівномірно, місцями: спочатку біля берега, на мілководдях, у захищених від вітру затоках, а потім уже на середині.

Перша осіння крига біля берегів товща, ніж на середині водойми. Крім того, на тій самій водоймі можна спостерігати чергування криг, що при однаковій товщині мають різну вантажопідйомність.

Найміцніша і надійніша — прозора крига із зеленуватим або синюватим відтінком. Недосвідчені рибалки вважають її небезпечною і намагаються обминути. Молочно-каламутна, сіра крига, звичайно ніздрювата і пориста, менш міцна і провалюється без застерігаючого потріскування. Таку кригу, особливо на початку льодоставу, треба обминати.

Сніг, що випав на кригу, крім того, що маскує ополонки, сповільнює ріст льодового покриву. У перші дні льодоставу на таких ділянках тонкої

криги, покритої снігом, від риболовлі слід утриматися. Та й у середині зими засніжена крига менш надійна. Звичайно, чим товщий шар снігу на кризі, тим тонша крига. На відкритому безсніжному просторі крига завжди товща. По ній і треба пересуватися, на таких ділянках можна свердли-ти лунки. Взагалі ж, рибалити, коли товщина чистого льоду менше 5—6 см, не можна.

Якщо лід пробивається пішною з одного удару, заходити на нього небезпечно. У цьому разі варто негайно відійти по своєму ж сліду до берега, ковзаючими кроками, не відриваючи ніг від льоду і розставивши їх на ширину плечей, щоб навантаження розподілялося на велику площу. Так само роблять при застережливому потріскуванні льоду й утворенні в ньому радіальних, а тим більше концентричних тріщин.

Рибна ловля поодиночці як по першій, так і останній кризі неприпустима. Виходити на водойму потрібно тільки групою, з вірними товаришами, які завжди можуть допомогти один одному.

На кризі не можна скупчуватися, рубати лунки на відстані ближче 5—6 м від сусіда. Необхідно брати з собою на зимову риболовлю міцний шнур довжиною 20—25 м із великою глухою петлею на кінці і вантажем. Вантаж допоможе закидати шнур до товариша, який провалився, петля потрібна для того, щоб потерпілий міг надійно триматися, просмикнувши її під пахвами. Також необхідно мати при собі пару великих цвяхів. Вони допоможуть вам зачепитися за слизький лід, якщо ви все-таки провалитесь і будете вибиратися з ополонки.

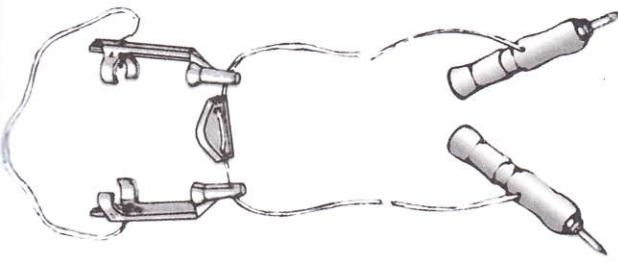
До речі, у Швеції, наприклад, рибалка не має права з'явитися на першій та останній кризі без спеціального пристосування, яке називається "рятувалкою", до того ж це не саморобний, а промисловий виріб. "Рятувалку" носять на шії на шнурі. Зрозуміло, що основне її призначення — допомогти вибратися на кригу рибалці, який провалився.

Треба пам'ятати, що лід тонший на течії, особливо швидкій, на глибоких і відкритих для вітру місцях, над тинистим і торф'яним дном, біля болотистих берегів, у місцях біля виходу підводних джерел, під мостами, у вузьких протоках, у протоках між островами, поблизу місць скидання у водойми теплих і гарячих вод промислових підприємств.

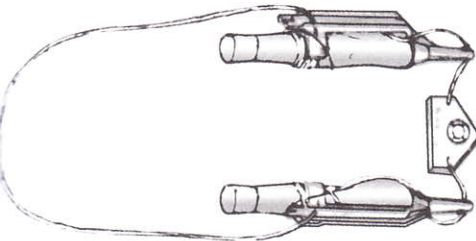
Небезпечний лід у нижньому б'єфі греблі, де навіть у сильні морози короткочасні попуски води з водоймища здатні сточити лід і утворити в ньому небезпечні виміюні.

Там, де росте комиш, очерет та інші водяні рослини, лід завжди тонший і слабший, він схожий на решето.

На початку і вкінці зими такі місця краще обминути. Якщо ж ви все-таки потрапили на ненадійний лід, необхідно зняти з плеча одну з ля-

«Рятувалка» в робочому положенні

«Рятувалка» у зібраному вигляді

мок рюкзака — це дасть змогу легко звільнитися від вантажу у разі, якщо лід під вами провалиться. Пересуватися треба гуськом, зі значними інтервалами, небезпека при цьому загрожує тільки рибалці, який йде першим, інші можуть прийти йому на допомогу.

Ополонки, звичайно, трапляються на перекатах, але утворюватися можуть і перед мисами островів, заворотів і піщаних кіс, а також у гирлах струмків і рік. Вони виділяються темними плямами серед більш світлого крижаного покриву. Ділянки з ополонками дуже небезпечні й близько підходити до них не можна.

На великих озерах і водосховищах унаслідок посувань і стискання крижаних полів утворюються тороси. У місцях торосіння лід буває тонший і слабший. Тороси краще обминати, а якщо це неможливо, потрібно ретельно перевіряти міцність криги.

Чимало рибалок відправляються на водойми на автомобілях і мотоциклах, піддаючи себе набагато більшій небезпеці, ніж пішоходи. Пересуватися по замерзлій водоймі на авто- і мототранспорті можна тоді, коли утвориться досить міцний лід і тільки в тих районах і на тих водоймах, де це не заборонено. Але й у таких випадках необхідно дотримуватися правил безпеки: спускатися на лід по сформованих зимових дорогах або ділянках із положистими берегами; пересуватися на автомобілях "Москвич", "Жигули", "Запорожець", "Волга" та інших при товщині криги не менше 20—22 см; під час руху дверцята автомобіля відкрити; на коротких пе-

реправах до протилежного берега пасажирів висаджувати; уникати швидкої їзди; кригу на підозрілих місцях ретельно обстежити; наприкінці льодоставу, коли лід стає пухким, за будь-якої його товщини на авто- і мототранспорті на лід не спускатися.

Провалившись під лід, рибалка не повинен втрачати самовладання — це основне для його порятунку. Не варто намагатися повзти вперед, навалюючись грудьми на крайку криги, оскільки під вагою тіла вона буде обламуватися. Потрібно постаратися лягти у воді на спину й опертися ліктями на крайку криги. Потім треба підняти на кригу одну ногу, нахиливши тіло в той же бік, витягнути другу ногу і відкотитися убік. Після цього, не піднімаючись, відповзти подалі від небезпечного місця.

Допомагаючи потерпілому, необхідно самому дотримуватися правил безпеки. До рибалки, що провалився, бігти не слід, краще підповзти до нього по-пластунськи і, підкинувши кінець шнура з вантажем, допомогти вилізти на лід. Якщо під руками не виявиться шнура, можна подати пішню, палицю, пояс, шарф тощо. Подавати ж руку небезпечно, бо, наближаючись до ополонки, ви збільшите навантаження на лід і не тільки не допоможете товаришу, а й самі ризикуєте провалитися.

Міра здорового глузду в «Правилах любительського і спортивного рибальства»

Пунктом 3.14 „Правил любительського і спортивного рибальства“ забороняється застосовувати без дозволу органів рибоохорони нові знаряддя та засоби лову, не передбачені цими Правилами.

Пунктами 4.1.1. і 4.1.2. дозволяється ловити рибу вудками і спінінгом з числом гачків не більше п'яти на одного рибалку.

Пунктом 4.7 відлов живця дозволяється на водоймах підсакою діаметром не більше 100 см або „хваткою“ („павуком“) розміром 1x1 з вічком сіткового полотна не більше 10 мм (див. „Мисливець і рибалка“, 1999, №6, с.10—11).

Кожен із названих пунктів зумовлює багато запитань, зокрема:

- якими засобами ловлі, не передбаченими Правилами, органи рибоохорони можуть дозволити ловити рибу?
- чому обумовлена кількість гачків на одного рибалку?
- чому не дозволяється ловити рибу хваткою будь-яких розмірів, а лише живця хваткою обмежених розмірів?

Між відповідями на ці запитання є логічний взаємозв'язок. На мій погляд, міра логіки тут зумовлена мірою „переляку“, як би рибалки-любители не винищили рибу в річках. З пункта 3.14 випливає, що органи рибоохорони можуть дозволити ловити рибу будь-якими засобами лову на свій розсуд, у тому числі і хваткою, ятером, неводом і т.д. Можливо ці правила писали люди, які

працюють в органах рибоохорони або мають до них відношення. Кількість гачків у вудках і спінінгах зумовлена тим, що комусь здалось, ніби від кількості гачків залежить величина улову. Насправді це не так. Якщо риба клює, то й одного гачка досить. Якщо у вудці один гачок, то п'ять вудок рибалка просто фізично обслужити не може. Через те, ні один інспектор на ділі не звертає уваги на те, якою кількістю гачків ловить рибалка. Тому, можливо, Правила дозволяють те, що не має значення і нема потреби забороняти.

Така ж сама ситуація з хваткою, але це не усі розуміють. Ловля риби хваткою (у всякому разі в басейні річки Горинь) є масовим явищем і в заборонених, і в незаборонених місцях. Більшість рибалок навіть не знають, що ловити рибу хваткою заборонено. Ніяка інспекція ніколи з цим явищем не справиться. Отже, і тут треба дозволити те, що заборонити неможливо. Та й боятися хватки не слід. Думати, що хваткою можна наловити риби більше, ніж вудкою, можуть люди, які ніколи рибу хваткою не ловили. Хваткою користуються тому, що в певні моменти (наприклад, у повінь) ловля риби вудкою неефективна. Крім того, існує і чисто психологічна причина. Так, деякі рибалки ловити рибу вудкою просто не вміють. Хто добре знає повадки риби, той в природних умовах, звичайно, наловить її хваткою, а хто ні, то хіба що в заборонених місцях. Саме в таких місцях у риби розвивається умовний рефлекс на комбікорм, яким її годують, і якщо його засипати у хватку, то риба в неї лізе у великій кількості. У річках та інших природних водоймах картина зовсім інша. Дуже важко зловити хваткою щуку або окуня. Великий короп (понад 3 кг) рідко коли влізе у хватку. Матку коропа у забороненому місці, навіть якщо у хватку засипати комбікорм, зловити неможливо взагалі. У хватку частіше йдуть карасі, плотиця і невеликий короп.

Хватка великих розмірів неефективна — її важко переносити з місця на місце (особливо у вітряну погоду), і встановити можна далеко не в кожному місці. Вічка у сітці 10×10 мм практично ніхто не використовує. Мальки нікому не потрібні. Слово „не більше“ у пункті 4.7 взагалі незрозуміле. Найпоширеніші розміри 20×20; 30×30 мм. Саме мальків у річках не можна винищувати, бо вони є кормом для щук, та й риба виростає саме з них. Багато рибалок мають дві хватки: малу і велику для різних місць на річках.

Рибалки, що ловлять рибу хваткою, ніколи

не впливали на кількість риби в річках, вони ловили хваткою стільки, скільки вона існує, і риби завжди вистачало. Не слід також боятися ятера і невода хоча б через те, що рибалки дуже рідко ними користуються, оскільки під час риболовлі необхідно лізти у воду. Ятір можна ставити, щоправда, і з човна, а подекуди — використовувати з берега. Хватка тому і є масовим засобом ловлі, що її можна використовувати з берега досить динамічно.

Риба в річках стала зникати тоді, коли почав змінюватись стан екології і погіршувались умови утримання річок через господарську діяльність людей. Для прикладу розповім дещо з історії ділянки в 40 км, починаючи з верхів'я річки Горинь. До першої світової війни річка була в ідеальному стані, в ній риба і водні тварини водились усіх мислимих і немислимих видів. Глибини досягали 8 м, дно тверде, вода прозора. У цей час німці вирубали на берегах дубові гаї, що спричинило появу перших ознак мулу. До 1939 р. поляки забороняли будь-що кидати у річку і навіть вимочувати коноплі. Після другої світової війни виорані поля наблизились до річки. Вода почала мутніти. В 50-ті роки в с. Вишневець збудували консервний завод. В 1972 р. почалася меліорація. Протягом одного року річка перетворилася на мілку і брудну канаву. Величезні джерела зникли. Річкові черепахи, лини, в'юни, форель, щуки, судаки, раки, ондатри, беззубки зникли повністю. У 80-ті роки з'явилися перші ознаки поліпшення стану, але того, що було, вже не буде ніколи. Дивно, що там у великій кількості з'явилися лебеді, яких ніколи не було.

Мені відомо багато екологічних катастроф на річках, які виникали внаслідок аварій на хімічних підприємствах. На жаль, люди не уявляють собі розмірів екологічної кризи на деяких річках України, бо не знають якими ці річки були 60—80 років тому.

Отже необхідно заборонити використовувати засоби ловлі, що призводять до винищення риби і водних тварин, впливають на екологічний стан водойм або становлять небезпеку для здоров'я і життя рибалок та інших людей (електропристрої, за допомогою яких подають струм високої напруги і частоти безпосередньо в товщу води; вибухові пристрої; отруйні та інші хімічні речовини).

У Правилах вказано дозволені засоби ловлі, решта — заборонені. Така постановка питання потенційно гальмує творчий підхід рибалок до

створення нових і удосконалення відомих засобів лову. Необхідно вказати заборонені засоби ловлі, а якщо з'являться нові, раніше невідомі, безпечні для екології річок, то їх слід внести як доповнення до Правил.

Для того, щоб обмежити риболовлю під час нересту, слід видати карту України, на якій вказати зони басейнів річок і періоди нересту різної риби.

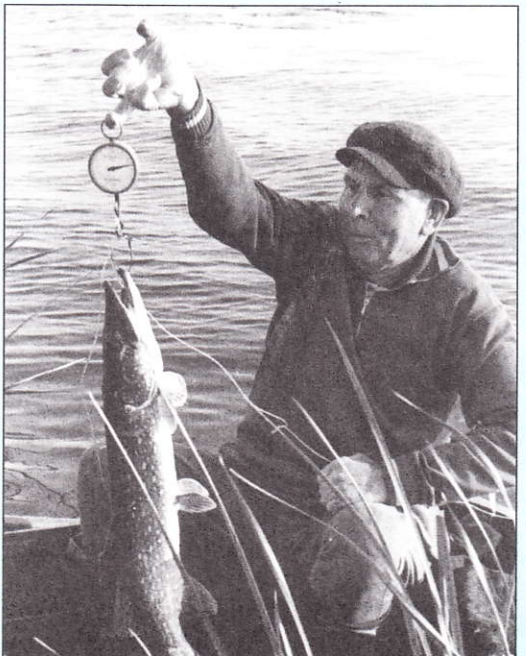
Необхідно ввести посади інспекторів-інженерів, які контролювали б підприємства, технологічно пов'язані з водоймами, або ті, що розміщені на небезпечній до них відстані і загрожують їх екології. Інспектори повинні контролювати технічний стан захисних і очисних споруд і нести за них відповідальність.

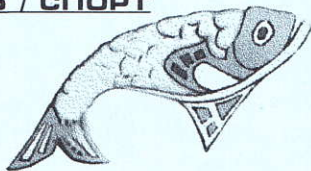
Урядом має бути розроблена Державна програма відродження річок. Слід відновити природні русла, розсунути купи землі, залишені меліорацією, «відсунути» виорані поля, висадити певні види дерев, що укріплюють береги, збалансувати трав'янисту рослинність, яка сильно змінилася внаслідок меліорації, розводити певні види риби і тварин, які зникли внаслідок нерозумної господарської діяльності людей.

Рибні господарства не повинні впливати на умови життя тварин, що мешкають у водоймах або поблизу них. У цілому, будь-яке господарство повинне існувати за умови невтручання в біологічну рівновагу певної місцевості.

Г. Башук

(Матеріал надіслано на конкурс)

ЧЕМПІОНАТ

«Золота рибка - 2000»

Червень. Лінива ріка. Сплеск хвиль і шум комишів. На плесі — легкі клякси рибальських човнів. Чекання шаленого кльову.

10 червня для рибалок Придніпров'я — довгоочікуваний «червоний день» календаря. Початок Справжньої Риболовлі! І як би не був прихильник (фанат) вудочки (спінінга, донки) авантажний роботою, як би не закликала до себе дача, відкриття сезону — свято для спраглої в період міжсезоння рибальської душі!

Традицією стало організовувати в цей час для журналістської братії Дніпропетровської області рибальсько-спортивні чемпіонати «Золота рибка». Акули пера і диктофона протягом 1997 — 2000 років не раз доводили, що вудочка у їх руках така ж природна і керована, як і будь-який пишучий прилад. У рік Дракона «Золота рибка» облюбувала Самарські плавні. 10—11 червня 2000 р. Новоселицька мисливсько-рибальська база Українського товариства мисливців і рибалок (УТМР) послужила для команди, що змагалися, бівуаком і плацдармом рибальського війська.

Для проведення будь-яких змагань найважливіше знайти спонсорів. А як без них? Транспорт, житло, продукти харчування, призи і т.д. і т.п. Тиждень члени оргкомітету (директор спортивно-оздоровчого журналістського Центру «Тригол» Володимир Сорока, завідувач відділом всеукраїнського щотижневика «Придніпровська магістраль» Вадим Дьомин і я — іхтіолог Дніпропетровської обласної організації УТМР Роман Новіцький) займалися «фандрейзингом», що означає випрошування і виключення коштів від компаній і організацій-спонсорів.

І спонсори-однорудумці знайшлися. Ними стали: будівельна компанія «Три кити» (директор В.Хейлік), торгова марка «Голуазблонд» (повноважний представник В.Гофштадт), магазин «Зброя» (директор В.Саприкін), ВАТ «АТП № 11205» (директор Г.Жуков), і, звичайно, Дніпропетровська міська організація УТМР (голова М. Буц).

За два дні до події подано 13 командних заявок. Виявили бажання взяти участь (але, на жаль не змогли) представники всеукраїнських видань: журналів «Світ рибалки», «Рибне господарство України», газе-

ти «Мисливство і рибальство». З обласних і міських ЗМІ в спортивній ловлі риби змагалися: команди газет «Зоря», «Придніпровська магістраль», «Жінка Придніпров'я», «Дніпровська правда», «Вісті Придніпров'я», «Безкоштовно завжди», радіостанції 107,7, «Срібний дощ», телевізійні канали «Приват TV Дніпро», «11 канал».

У суботу 10 червня в 11.30 від будівлі Дніпропетровської організації УТМР учасники на трьох мікроавтобусах від'їхали на Новоселівську мисливську риболовну базу УТМР, яка зустріла нас чудовим ароматом справжньої рибальської юшки. Ознайомившись з програмою змагань та Самарською затокою, з її багатю іхтіофауною, ми рушили, вже на човнах, далі. Ціла флотилія, що займала увесь форватер, неспішно тримала курс до острова Короп'ячого, де 11 червня і стартувала рибальсько-спортивна першість. До речі, вперше журналісти змагалися «на плаву», до цього попередні чемпіонати були тільки суходупними.

Розбивши табір, жінки з газети «Жінка Придніпров'я» спорядили експедицію за рибою для вечірньої юшки.

Не в силах побороти спокусу, і я берусь за спінінг. Щука атакує легку «пелюстку» буквально при кожному закиданні. Три вагомні « трав'янки», два сходи, десяток горбатих окунів — юшка має бути на славу! В інших рибалок справа гірша — карась не бере, тільки краснопірка, плітка і верховодка клюють беззвідмовно. Напередодні завтрашнього змагання це втішає.

Неможливо описати враження від тихої української ночі на березі сріблясто-мерехтливої під холодними променями місяця Самари, пісень під гітару до ранку біля заворожуючого танцю вогнища при конкуренції незмовкаючого жаб'ячого хору... Гарно-о!

Лише тільки посвітліло на сході і потьм'яніла нічна темнь, найнетерплячіші спортсмени вже стояли на березі, оцінюючи погоду, можливу інтенсивність вранішнього клювання і передбачувані розміри улову.

Рівно о 4.30 дюжина човнів з учасниками чемпіонату «Золота рибка — 2000» стрімко відчалиють від берега, на якому залишаються лише осиротілі намети. Штиль. Вода на подив прозора. Глибина на місці змагань не перевищує 2 м, однак, з боку форватера спостерігається різкий перепад глибини (з 1,5 до 6 м.). Температура повітря 25°C, води — 22°C.

Суддівська команда неспішно фланує вздовж лінії комишів, спостерігаючи за спортсменами. Перше враження — кльову поки що нема, вудочки завергли у руках рибалок, у воду щедро летить принада.

Минуло 2 години. Сонце вже досить високо піднялось, але вітру поки немає. Спостерігається хаотичне переміщення човнів: журналісти шукають рибу.

Нагородження команди-чемпіона — обласної газети «Зоря»

Минуло ще 4 години. Судячи з похмурих облич перших прибулих рибалок, все-таки кльову нема. З'ясуємо, що всі надії поклалися на шалений кльов вагомого карася, у якого, очевидно, свій погляд на риболовлю взагалі (а може він дотримується принципу «червень — на риболовлю не сподівайся»). На жаль!

Фініш! Карася не має ні у кого. Дивно, адже навколо — найбільш карасині місця. Інколи буває, що плітка (!) не встигає до наживки раніше важкуватого незграби-карася. Судді зважують досить скромні улови, ще раз відзначаючи про себе справедливість влучного рибальського вислову — «добре клює вчора і завтра».

Знову вантажимося у наші плавзасоби і залишаємо такий гостинний острів Короп'ячий. Пливти до бази доводиться не менше 1,5 км, і щоб не так механічно долати водні простори, команди влаштовують «перегони» — таку собі регату на веслах. Першими причаляють наймолодші і найвитриваліші хлопці з 11 телеканалу, і вже на березі знімають на відеокамеру мальовничу кавалькаду човнів. По прибутті судді відходять від колективу і визначають, хто ж сьогодні чемпіон у командній і особистій першості.

Урочисте шиккування. В очах — очікування. Численні призи у руках спонсорів притягують погляди присутніх. Перед тим, як привселюдно оголосити команду-переможницю та ім'я чемпіона, голова Дніпропетровської міської організації УТМР Микола Буц урочисто приймає у члени УТМР журналістів газети «Придніпровська магістраль». Головний суддя зачитує результати змагань «Золота рибка — 2000». У командній першості перше місце зайняла обласна газета «Зоря» (це вже третій поспіль чемпіонський титул «зорянців»). Друге місце — у команди 11 телеканалу, третє — всеукраїнського щотижневика «Придніпровська магістраль». Не щастить

Команда-чемпіон на березі Самари (зліва направо): М. Перепелиця, В. Калінін, Г. Руденко (капітан «Зорі»)

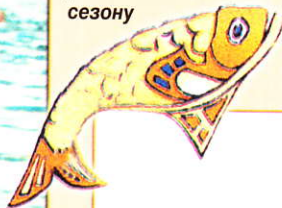
«Прими» — за 4 роки їм жодного разу не вдалося обійти «Зорю». Спонсори вручають командам кубки, цінні подарунки, грамоти. Увічнюють моменти триумфу фотокореспонденти і хлопці-телевізійники.

В особистій першості чемпіонів 2000 року серед журналістів оголошується Олександр Пронський (11 телеканал), друге місце у Володимира Калініна, що представляє «Зорю», і третє у дебютанта змагань «Золота рибка» Григорія Гуменюка, що виступав за команду «Жінка Придніпров'я». З виблискуючими на сонці медалями, горою грамот, сувенірів і призів, призерки виглядають дуже ефектно. В апофеозі дійства проголошується також «Міс золота рибка — 2000». Нею стає Юлія Супрун, прекрасна представниця 11 телеканалу.

...Від'їжджати зовсім не хочеться, настрої піднесені і трохи жаль, що все вже закінчилось. До побачення, Самаро, до побачення, Новоселівська базо! У наступному році — п'ятиріччя нашої «Золотої рибки» і ми знову будемо змагатися на цих берегах!

**Р. Новіцький,
головний суддя змагань
«Золота рибка»**

**Ось такі
улови
трапляються
на відкритті
літнього
рибальського
сезону**

Очікування шаленого кльову

Искусственные приманки

Во втором номере вашего журнала за 2000 г. я прочитал статью "Незачіпки", она меня очень заинтересовала, так как данный метод ловли представляется мне более эффективным, чем с помощью блесен, из-за обилия в прибрежной полосе водорослей и коряг.

Однако, как начинающий рыбак, я не знаю как пользоваться "незачіпками". Поэтому прошу вас подробнее описать методы их применения.

Кроме того, непосредственно по статье у меня возник ряд вопросов:

Как определить, где лучше использовать приманку: в водорослях или корягах?

Чем отличается твистер от виброхвоста?

Необходим ли поводок?

С уважением, Сергей Градинар
Херсонская обл., г. Новая-Каховка

Как определить,
где лучше
использовать
приманку:
в водорослях
или корягах?

1

2

3

4

5

На этот вопрос можно дать только рекомендации общего характера, по той причине, что в каждом конкретном месте необходимо подбирать соответствующую приманку. Если вы ловите в закоряженных местах или в кувшинках, облавливая окна, лучше использовать незацепляющиеся приманки. Типов незацепляющихся приманок довольно много (рис. 1—4), и можно составить некоторый минимум, с которым не страшно выходить в самые крепкие места. Как правило, в конструкции таких приманок присутствует пружинящий элемент, прикрывающий жала крючков и не дающий зацепиться приманке за подводное препятствие. Есть приманки, в которых крючок не только прикрыт пружинящей скобой, но еще и задвинут под тело приманки, а в момент поклевки жала выдвигаются. Так же есть способы монтажа силиконовых приманок, с помощью которых возможность зацепа за коряги или водоросли сводится к минимуму (рис. 5—10). Есть специальные джиг-головки, в которые вмонтирована проволока, предохраняющая приманку от зацепа (рис. 11,12). На мелководных местах и в прибрежной зоне, особенно к концу лета, основное неудобство представляют нитчатые водоросли, которые цепляются не только за любые приманки, но и за застежки, карабины поводка, узлы. Какая бы ни была приманка, полностью избежать их не удастся. Если есть затруднения с приобретением незацепляющихся приманок, то можно выйти из положения, надев на тройник вертушки или колебалки поролоновый шарик, который будет закрывать жала крючков и в то же время не препятствовать нормальной подсечке рыбы (рис. 13, 13а).

6

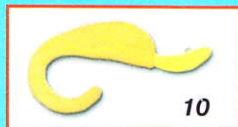
7

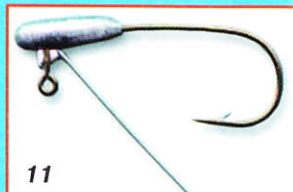
8

9

10

11

12

13

13a

Чем отличается твистер от виброхвоста?

Различие между этими приманками весьма существенное как в плане конструкции, так и по характеру поведения приманок во время проводки. Виброхвост копирует рыбку (рис. 14, 15), но вместо рыбьего хвоста у него круглая пятка, создающая в воде определенные колебания. Твистер же имеет тело в форме веретена и заканчивается плоским хвостом в виде вопросительного знака (рис. 16—18). Использовать твистер можно как самостоятельную приманку на джиг-головке, так и в качестве дополнительного элемента в составе вертушки или колебалки, насадив его на тройной или одинарный крючок блесны, что в ряде случаев благоприятно сказывается на клеве (рис. 5, 6).

Более детальная классификация и описания приведены в журнале "Світ рибалки" № 3 за 2000 год.

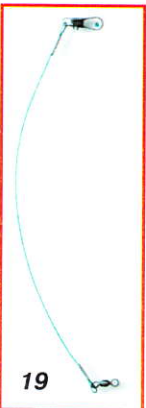
Необходим ли поводок?

Основное назначение стального поводка — предотвратить возможность перекусывания лески хищной рыбой и, как следствие, потерю приманки.

Если вы ловите жереха, судака или окуня, то поводок вполне можно исключить из состава снасти, так как эти рыбы не могут перекусить леску. Если же предполагается, что в местах ловли есть щука или вы целенаправленно охотитесь за ней, то без стального поводка вы имеете реальные шансы сократить свой арсенал приманок. Щука вполне справляется и с плетеными шнурами, не говоря уже о мононитях, которые она перерезает в одно мгновение. Так что я вам советую

не пренебрегать использованием хорошего поводка, этим вы уберете себя от разочарований.

Поводки можно использовать стальные или вольфрамовые (от спиралей электроплит) длиной от 10 до 25 см. В петли поводков вставляются карабины, на один из которых надевают застежку, облегчающую операцию замены приманки. Можно ограничиться и одним карабином (рис. 19), к которому будет привязываться леска, а на другом конце поводка оставить только застежку.

Независимо от профессионализма, хорошие снасти нужны всем. Посетите торговый комплекс «ДАРИНА» по адресу г. Киев, ул. Маяковского, 26 (вход со двора). В рыболовном отделе зоомагазина Вы приобретете все для отменного улова!

Д. Полак

Зимняя рыбалка гораздо веселее и интереснее летней

Многим мое утверждение покажется, мягко говоря, спорным, но давайте разберемся насколько.

Большинство моих оппонентов наверняка имеют о ней представление только по наслышке, многие выезжали зимой один или два (первый и последний) раза, замерзли или же наоборот, слишком разогрелись и это заставило их потом прийти к выводу, что совсем необязательно ехать на лед ради того, чтобы выпить. А если они к тому же ничего не поймали, то этот факт переводит их из лагеря скептиков в лагерь законченных противников зимней рыбалки. Посему — никакой агитации, мой материал предназначен для преданных зимней рыбалке людей

Рис. 1

и тех кто все-таки решит отдаться этому увлекательному процессу.

Итак, в первую очередь, вам следует позаботиться об экипировке. Учитывая, что зимняя рыбалка — это достаточно активный процесс, ваша одежда должна быть максимально (насколько позволяют погодные условия) легкой и в то же время теплой. Рыболовный ящик, по моему глубокому убеждению, не годится для активной ловли окуня или судака, но необходим при малоподвижной ловле белой рыбы, особенно если вы закармили лунку. Я обычно использую рюкзак, а рыбаку либо стоя, либо с колена.

Пешня — незаменимый инструмент на первом льду. Выбирать ее нужно по своему росту. Это не сложно: ручка пешни должна заканчиваться напротив солнечного сплетения. По своему весу она не должна быть легкой, но и излишний вес ни к чему — через пару часов активной работы ваши руки отвалятся. Самая доступная для рыбака обувь — шитые валенки с бахилами. Одежда — либо комбинезон, либо куртка до колен и обязательно с капюшоном. Ну, брюки, как водится, ватные. Да, еще! Рукавицы — враг рыболова, но это не значит, что их не следует брать с собой. Если у вас сведет руки от холода, когда их начнет сечь снегом ледяной ветер, рукавицы очень пригодятся. А вот удочку нужно держать голой рукой. В крайнем случае, в перчатке с обрезанными пальцами, но и это не фонтан.

Ну, вот теперь, когда мы оделись и обулись, можно переходить непосредственно к снастям.

Самая важная составляющая этих самых снастей — удочка. Она может быть длинной или короткой (в зависимости от того, что вы собрались ловить), на ножках или без них, с катушкой или мотовильцем, выбор за вами. Я делаю удочки сам. На самом деле тут нет ничего сложного, даже для такого “безрукого” мастера, каковым, несомненно, являюсь я.

Ручку вырезаем из пенопласта средней плотности, и с помощью ножа и крупной нождачки убираем неровности и “зализываем” ее, придавая форму, которая удобно ляжет в вашу изогнутую ладонь (рис. 1).

Следующий этап — изготовление хлыстика. Я делаю его из плоской стальной пружины, наподобие часовой, толщиной 0,5 мм, шириной 2,5—3 мм и длиной 150 мм. Окончание хлыстика сводится надфилем на конус, начи-

ная, приблизительно с середины. К окончанию хлыста припаиваем пружинку диаметром 3,5—4 мм и длиной 30—35 мм. Подбираем кембрик, диаметр которого чуть меньше диаметра пружинки и длина не более 5 мм, но собственный внутренний диаметр кембрика — не более 0,4—0,5 мм (рис. 1).

Теперь — главный «причендал». Кивок. Я считаю, что лучший кивок изготавливается из обычной часовой пружины шириной не более 2 мм и длиной 120—130 мм. Для того, чтобы из нее получился кивок, пружину нужно «довести до ума». Для этого вам понадобятся тисочки, надфиль и наждак. Зажимаем плашмя пружину и аккуратно, чтобы не заломать края, надфилем сводим их на конус, как и в случае с хлыстиком, начиная с середины и постепенно перемещая пружину в тисочках. Когда форма, как говорится, придана, пружинку нужно обработать по плоскости. Для этого нам понадобится наждак. Зажав заготовку между двумя половинками наждачки, с силой протягивайте ее между ними, меняя места обработки после определенного количества протяжек. Например: в середине пружины 40—60 протяжек, ближе к концу — 60—80, а в самом конце — 80—120. После этого изделие уже можно называть кивком (рис. 2). К базарным кивкам он не имеет никакого отношения. Идеально сбалансированный, он может работать как под одним легеньким «муравьем», так и под «гирляндой», в зависимости от того, на какую длину вы его выдвините.

Теперь вам нужно подобрать кембрики по ширине кивка и подпаять маленькое колечко из медной проволоки для пропускания лески.

Остается собрать все это хозяйство вместе. Кивок аккуратно протаскиваем через кембрик, расположенный в пружине хлыстика, а сам хлыст закрепляем в пенопластовой ручке. Пружинка на хлыстике, кроме амортизирую-

щей, выполняет так же предохранительную функцию. При перевозке кончик кивка прячется в нее, как в тубу, и не заламывается.

Катушку я использую типа «туда-сюда». Например «Лунка» родного завода «Сокол», единственное, на мой взгляд, достойное изделие этого гиганта отечественной рыбиндустрии. Хотя и в этом случае, если удастся выбрать из десяти одну без брака — считай, повезло.

Ну вот, удочку собрали. Остается ее оснастить.

ЛЕСКА.

Чем тоньше — тем лучше. От 0,08 мм до 0,1 мм. Не экономьте на цене, лучше один раз не попить с друзьями пива, и купить качественную Shimano или Tectam. Стометровой бобышки с головой хватит на два сезона, а на катушку вполне достаточно намотать 25—30 м.

МОРМЫШКИ — это вопрос вашей привязанности к какому-либо одному виду или условиям вашего водоема. Я привык ловить на «муравья» без наживки, так называемого «голового», рекомендую и вам попробовать, тем более, что конструкция этой удочки очень хорошо подходит для такого способа ловли.

Еще совет. Оптимальное количество удочек в вашем рюкзаке — три: первая — с одной мормышкой и леской 0,08 мм для ловли на глубине до 3 м; вторая — с двумя и леской 0,08 — 0,1 мм, для ловли от 3 до 5 м, при легком течении; третья — с гирляндой из трех — четырех мормышек с леской 0,12 мм для ловли белой рыбы на больших глубинах. Мормышки следует привязывать от более легкой к более тяжелой!

Закон: сделанная собственноручно и с любовью удочка, правильно связанная снасть никогда не подведут вас и всегда порадуют желанной добычей. Удачи вам!

С. Пичугин

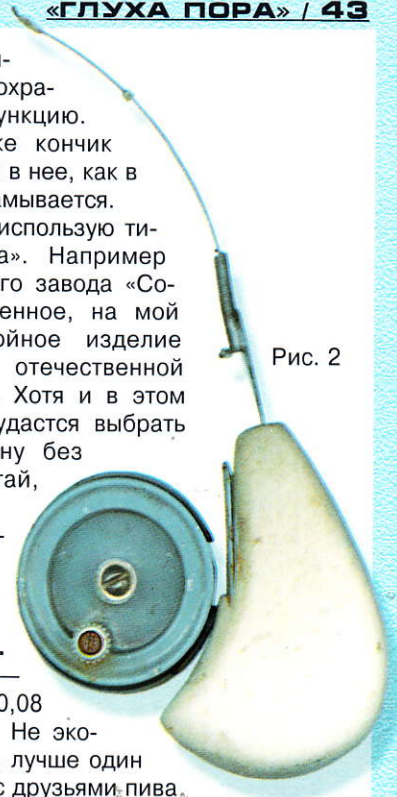

Рис. 2

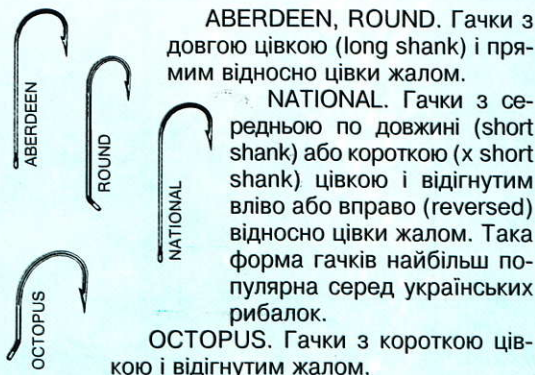

Без гачка не обійтися...

Форми гачків

Основних форм гачків дуже багато, тому краще говорити про вихідні форми. До них належать округлі, напівокруглі та вуглуваті гачки.

Округлі гачки. Піддів таких гачків майже округлий. Найвідоміші їх види:

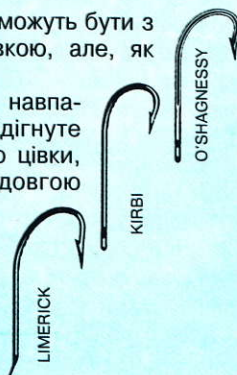

Напівокруглі гачки. Перехід між цівкою і вершиною піддіву в них трохи сплюснутий. На українському ринку є такі види цих гачків:

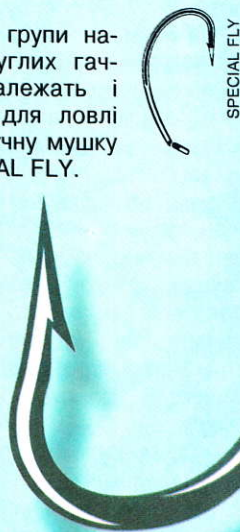
O'SHAGNESSY. Гачки можуть бути з довгою або короткою цівкою, але, як правило, вони прямі.

KIRBY. У таких гачків, навпаки, жало може бути відігнуте вліво або вправо відносно цівки, проте вони завжди з довгою цівкою.

LIMERICK. Цей вид поєднує гачки з довгою і середньою цівкою, з прямим і відігнутим жалом.

До групи напівокруглих гачків належать і гачки для ловлі на штучну мушку SPECIAL FLY.

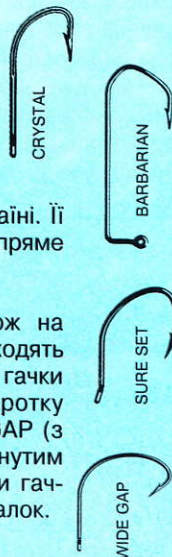

Вуглуваті гачки. Піддів таких гачків має вуглувату форму. Серед них:

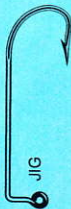
CRYSTAL. Ці гачки мають довгу цівку і, як правило, вони прямі. Дуже рідко можна знайти гачки такої форми з відігнутим жалом.

BARBARIAN. Така форма гачка не дуже поширена в Україні. Її особливість — довга цівка і пряме жало.

Слід звернути увагу також на гачки, які, на нашу думку, не входять в жодну з названих груп. Це гачки SURE SET (вони мають коротку цівку і пряме жало) та WIDE GAP (з середньою цівкою та напіввідігнутим жалом). Такі специфічні форми гачків можуть зацікавити всіх рибалок.

Важливим елементом гачка є його **цівка**. Уже йшлося про те, що цівка може бути довгою, середньою або короткою. Здається б, нічого додати. Проте сьогодні навіть такий елемент може стати предметом удосконалення. Рибалки вже встигли познайомитися з гачками серії **FAULTLESS BAITHOLDER**. Для зручності на цівці таких гачків роблять насічки. Вони можуть бути як з одного, так і з обох боків цівки. Крім того, цівка гачків для більшої надійності тримання черв'яка може вигинатися — **WORM HOOK**. Цівка може згинатися і для використання силових принад (гачки **JIG**).

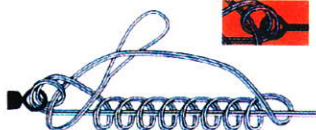
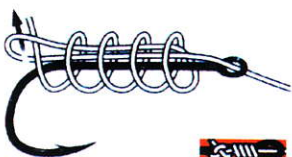

У всіх гачків цівка закінчується головою, яка може мати форму:

- 1 — вушка (ringed);
- 2 — лопатки (flatted);
- 3 — насічки (notched);
- 4 — шишки (knobbed);
- 5 — вушка голки (needle eye).

Головка може бути прямою або відігнутою всередину чи назовні.

СПОСОБИ ПРИВ'ЯЗУВАННЯ ГАЧКІВ

Здравствуйте, уважаемая редакция журнала «Світ рибалки»!

Я страстный рыбовод-любитель. Зовут меня Павел, мне 13 лет. Люблю рыбачить на реке Боровая, левом притоке реки Северский Донец, в прудах, расположенных в округе города Северо-Донецка.

Хотел бы принять участие в фотоконкурсе. Но наибольшего трофея я еще в своей жизни не поймал, поэтому высылаю пейзаж реки Боровая и фотографии на тему рыбалки.

Кстати, леску на удочку я использовал «ВМС Ватер Куин» диаметром 0,15, которая меня ни разу не подвела. Эту леску мне подарил папа. Я сделал себе удочку и смог поймать сазана весом 1,3 кг. После этого «события» я сделал вывод — леска толстого диаметра просто не нужна, нету смысла ее применять, ведь леска «Ватер Кинг» отлично справляется с любой рыбой.

Павел Петренко, г. Северодонецк

Р.Боровая. Щучья заводь

ФОТОКОНКУРС

ШЕСТАЯ МЕЖДУНАРОДНАЯ ВЫСТАВКА

ОДЕССА БОТ-ШОУ ТУРИЗМ, СПОРТ, ОТДЫХ '2001

ОДЕССА, МОРСКОЙ ВОКЗАЛ
19-22 апреля 2001 г.

**Наполните
свои паруса
свежим ветром!**

ОРГАНИЗАТОР:

пер. Сабанский 1, офис 2,
Одесса, 65014, Украина
Тел: +38 (0482) 210592, 226319
Факс: (0482) 250966
E-mai : exhibit2@sudohodstvo.com
Internet: www.sudohodstvo.com

**Заполните и отправьте по почте
либо по факсу сейчас!!!
наш факс +38(0482) 250966**

- Просим выслать условия участия в выставке
- Просим выслать приглашение на выставку

Ф. И. О. _____

Компания _____

Адрес _____

Тел. _____

Факс _____

E-mail _____

Вид деятельности _____